

KALENDARIUM

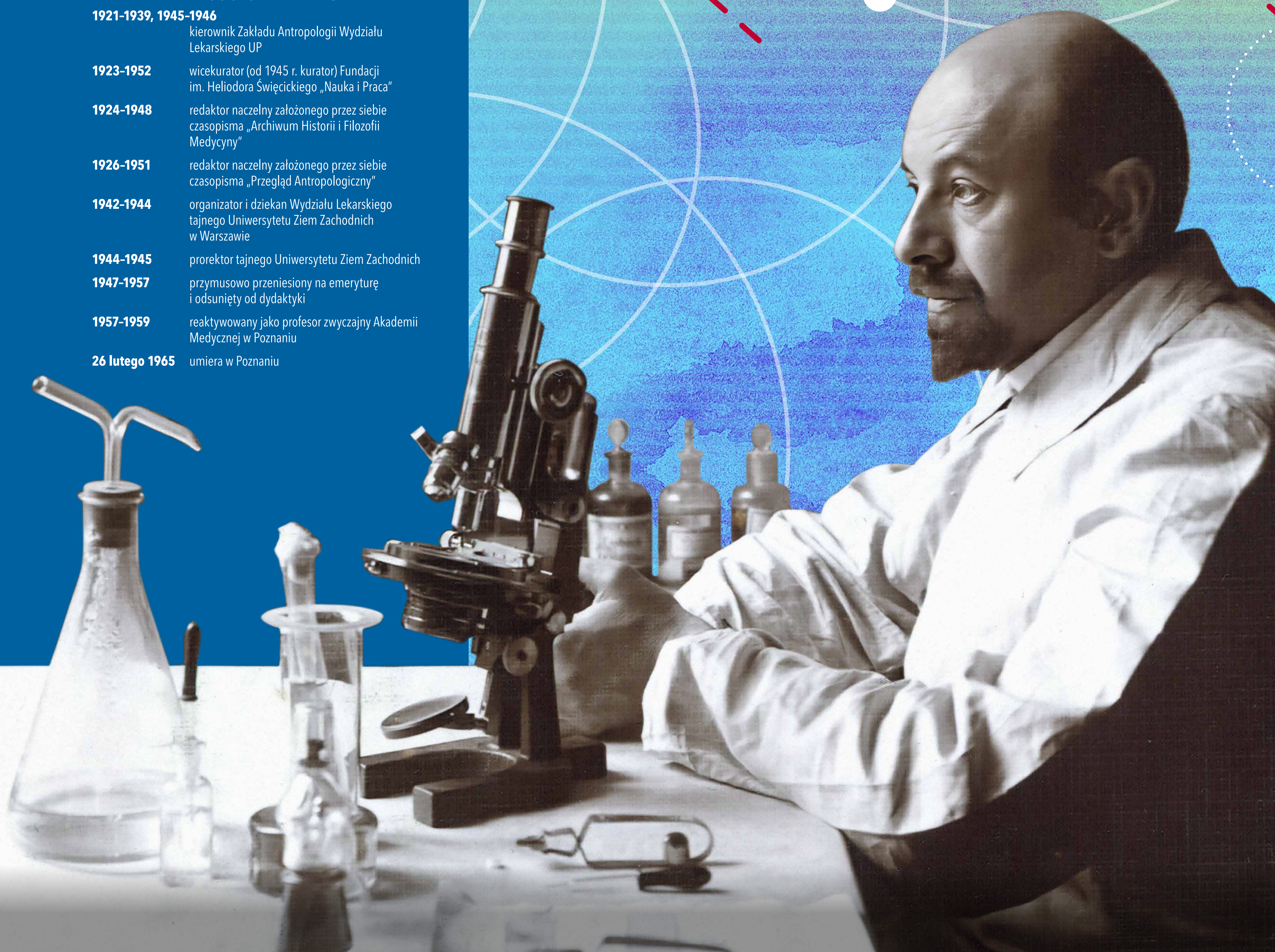
- 6 maja 1875** urodzony w Zagórzku koło Dąbrowy Górniczej
- 1894-1898** studia lekarskie w Kijowie, Zurychu i Berlinie (doktoryzacja)
- 1898-1899** lekarz fabryczny w Zagłębiu Dąbrowskim
- 1899-1900** dodatkowe studia lekarskie, antropologiczne i filozoficzne w Paryżu i Zurychu
- 1901-1913** praca naukowa w Zakładzie Patologii Ogólnej i Doświadczalnej Uniwersytetu Jagiellońskiego (od 1906 r. docent, od 1910 r. profesor)
- 1910-1914** kierownik Muzeum Historii Medycyny oraz Zakładu Historii Medycyny i Archiwum UJ
- 1913-1914** praca naukowa w Zakładzie Antropologii UJ
- 1914-1918** organizator i lekarz naczelny filii 3. Szpitala Fortecznego w Krakowie
- 1918-1919** organizator i profesor Zakładu Patologii Ogólnej Uniwersytetu Warszawskiego oraz szef (w randze podpułkownika) sekcji naukowej departamentu sanitarnego Ministerstwa Spraw Wojskowych
- 1919-1920** dyrektor departamentu nauki i szkół akademickich Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w Warszawie
- 1920-1923** współpracownik rektora prof. Heliodora Święcickiego przy organizacji Uniwersytetu Poznańskiego; twórca i dziekan Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego
- 1920-1939, 1945-1947** kierownik Katedry i Zakładu Historii i Filozofii Medycyny Wydziału Lekarskiego UP
- 1921-1939, 1945-1946** kierownik Zakładu Antropologii Wydziału Lekarskiego UP
- 1923-1952** wicekurator (od 1945 r. kurator) Fundacji im. Heliodora Święcickiego „Nauka i Praca”
- 1924-1948** redaktor naczelny założonego przez siebie czasopisma „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”
- 1926-1951** redaktor naczelny założonego przez siebie czasopisma „Przegląd Antropologiczny”
- 1942-1944** organizator i dziekan Wydziału Lekarskiego tajnego Uniwersytetu Ziemi Zachodnich w Warszawie
- 1944-1945** prorektor tajnego Uniwersytetu Ziemi Zachodnich
- 1947-1957** przymusowo przeniesiony na emeryturę i odsunięty od dydaktyki
- 1957-1959** reaktywowany jako profesor zwyczajny Akademii Medycznej w Poznaniu
- 26 lutego 1965** umiera w Poznaniu

ŻYĆ

TO DZIAŁAĆ

Dziewięć portretów profesora

ADAMA WRZOSKA

Wystawa przygotowana w 2025 roku z okazji 150. rocznicy urodzin prof. Adama Wrzóska

Autor: prof. Anita Magowska (Katedra i Zakład Historii i Filozofii Nauk Medycznych UMP)

Opracowanie graficzne: Agnieszka Juraszczyk (Fundacja Tres)

Redakcja językowa: Małgorzata Cieliczko (PAN Biblioteka Kórnicka)

Źródła ikonograficzne: Archiwum Akt Nowych, Archiwum PAN Oddział w Poznaniu, Archiwum Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Sfinansowano ze środków JM Rektora Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu prof. Zbigniewa Krasieńskiego oraz JM Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. Bogumily Kaniewskiej.

Organizatorzy

Partnerzy

Patroni medialni

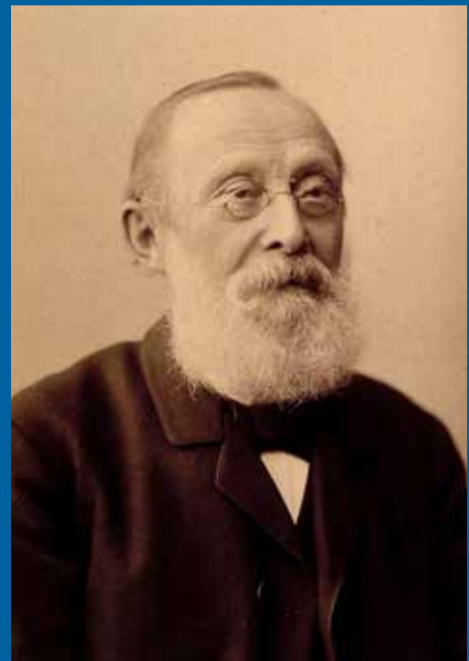

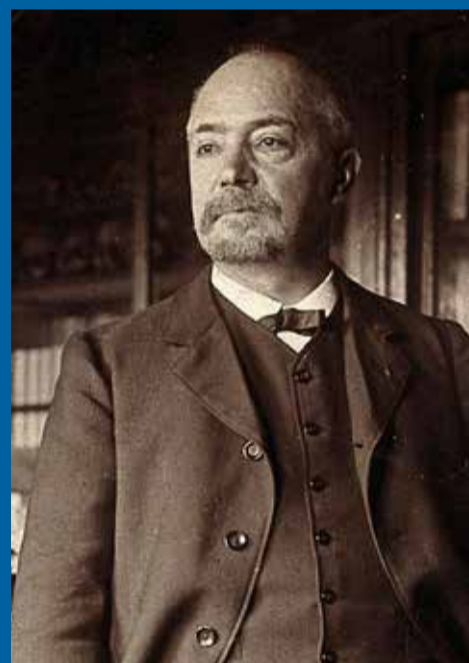
Adam Wrzosek w czasach studenckich

MŁODOŚĆ - RZEŹBIARKA CHARAKTERU

Po ukończeniu studiów lekarskich w Kijowie, Zurychu i Berlinie, Adam Wrzosek objął posadę lekarza fabrycznego w Dąbrowie Górniczej. Po kilku miesiącach, uznawszy niewystarczalność swej wiedzy, wyjechał do Paryża, by uzupełnić wykształcenie w zakresie medycyny, antropologii i psychologii oraz odbyć praktykę kliniczną. Powrócił ponadto do Zurychu, gdzie podjął studia filozoficzne. Edukację lekarską kontynuował w Krakowie oraz Wiedniu.

Studując w Europie Zachodniej, Wrzosek poznawał wybitnych uczonych. Jednym z nich był prof. Rudolf Virchow (1821–1902), o którego berlińskich wykładach z zakresu anatomii patologicznej pisał: „Wygłaszane były dość monotonnym głosem, bez podnoszenia go kiedykolwiek, a nawet silniejszego od czasu od czasu akcentowania. O ile zewnętrzna strona wykładów nie miała w sobie nic efektownego, to za to treść ich była bardzo bogata”.

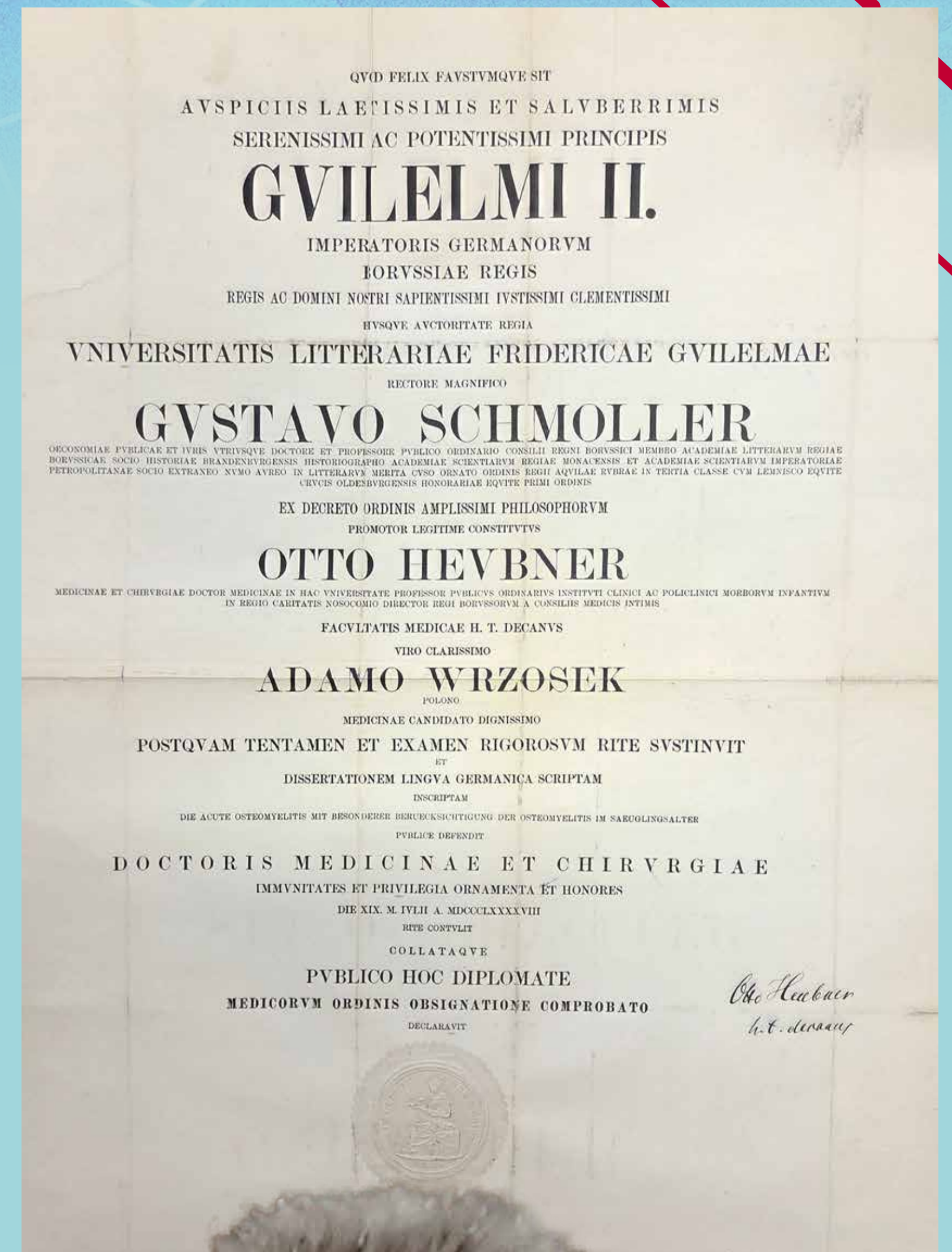
Prof. Léonce-Pierre Manouvrier (1850–1927), dyrektor paryskiej École d'Anthropologie, pionier antropologii fizjologicznej – jego wykłady inspirująco wpłynęły na Wrzoseka.

Szpital Charité, gdzie mieściły się kliniki i sale wykładowe Uniwersytetu w Berlinie.

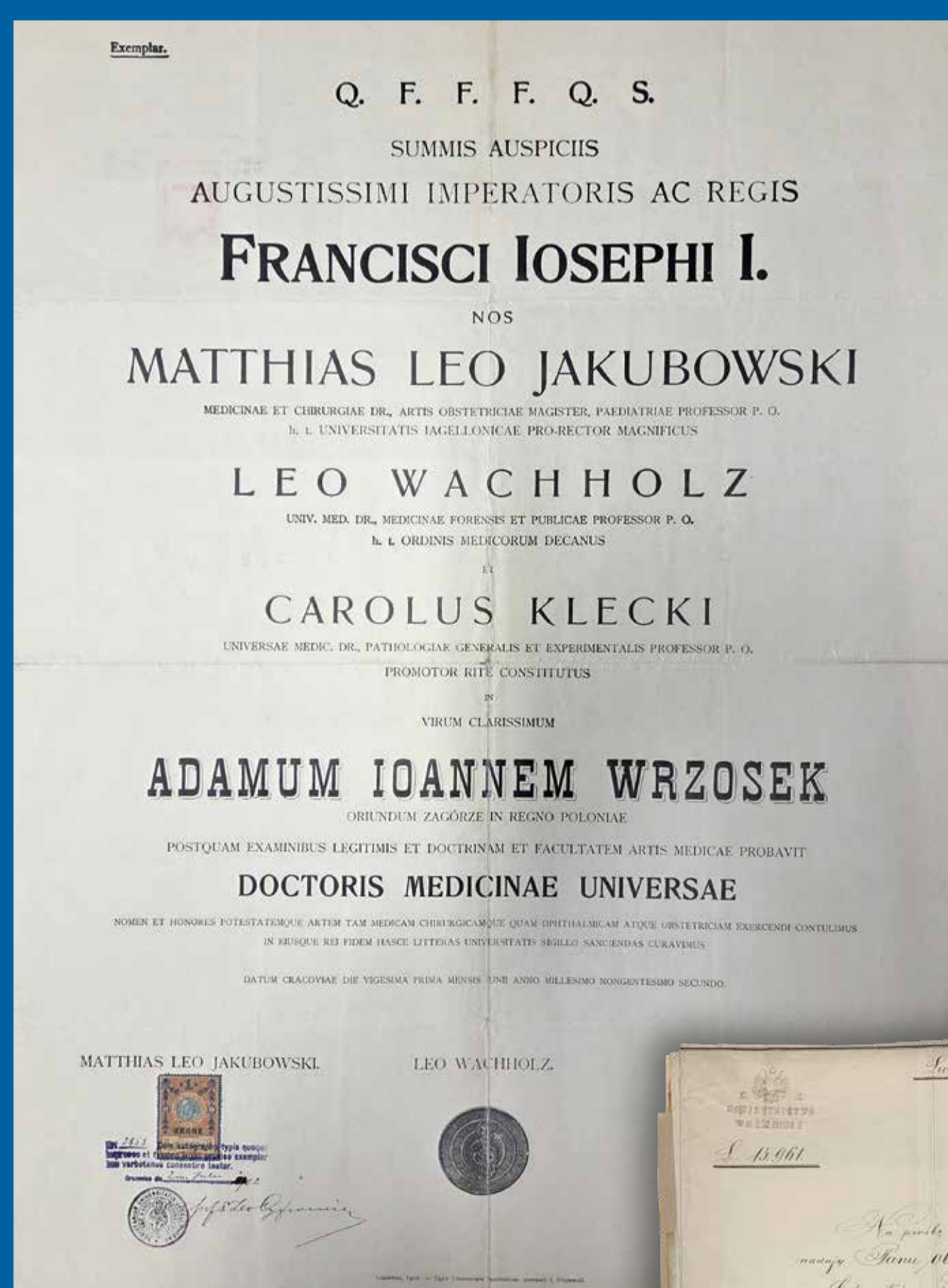

Paryż, około 1900 r.

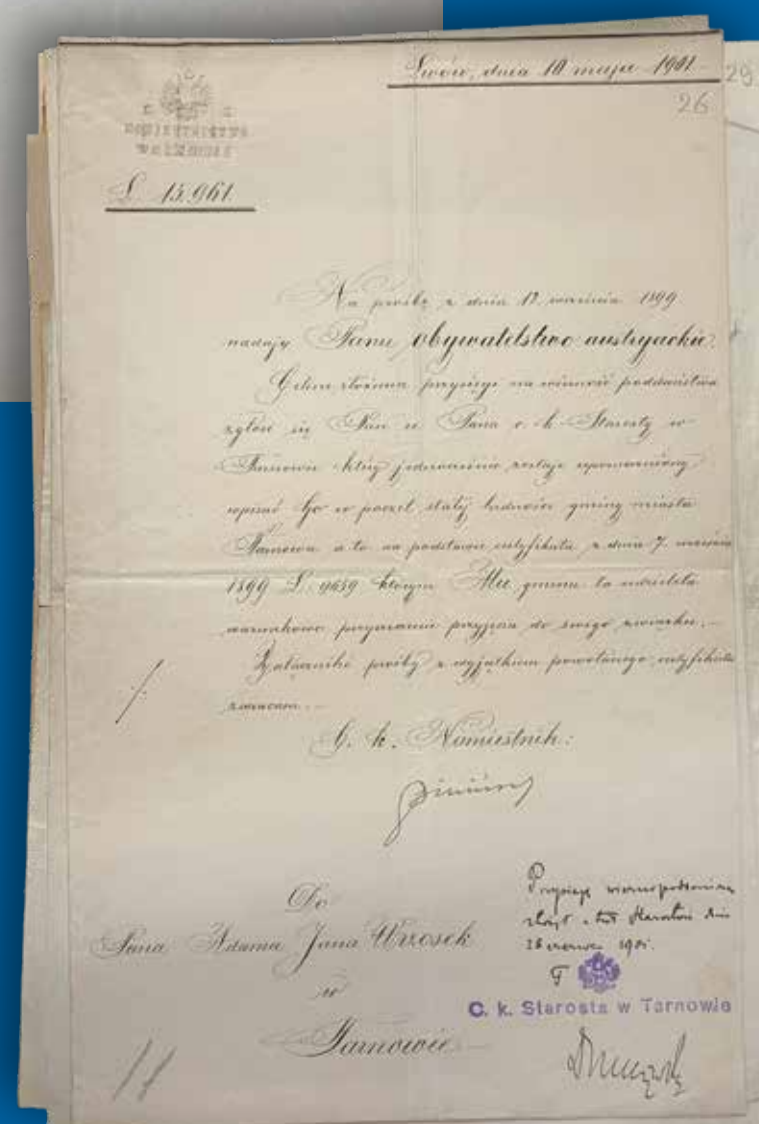

W 1898 r. Wrzosek uzyskał stopień doktora medycyny i chirurgii na Uniwersytecie w Berlinie, jego promotorem był prof. Otto Heubner.

W 1900 roku osiadł w Krakowie z zamiarem zamieszkania tu na stałe. Uzyskał obywatelstwo austriackie i otrzymał trzeci – po kijowskim i berlińskim – dyplom ukończenia studiów lekarskich, tym razem wydany przez Uniwersytet Jagielloński.

Dyplom potwierdzający uzyskanie stopnia doktora w Krakowie, promotorem Wrzoseka był prof. Karol Klecki.

Dowód obywatelstwa austriackiego

Adam Wrzosek z Marią Dąbrowską (1877–1952) – studentką medycyny w Zurychu, swą przyszłą żoną

KRĘTE ŚCIEŻKI ZAWODOWEJ KARIERY

Adam Wrzosek w Zakładzie Patologii Ogólnej i Doświadczalnej UJ

Praca naukowa Adama Wrzoska zaczęła się od asystentury w Katedrze Patologii Ogólnej i Doświadczalnej Uniwersytetu Jagiellońskiego. W 1908 roku habilitował się z tej dziedziny, a rok później także z propedeutyki lekarskiej. Wkrótce został profesorem. Powierzono mu wykłady z patologii ogólnej i doświadczalnej, propedeutyki lekarskiej oraz historii medycyny. Od 1910 roku kierował zorganizowanymi przez siebie Zakładem Historii Medycyny i Muzeum Historii Medycyny, a także Archiwum Wydziału Lekarskiego UJ.

Fascynowała go przede wszystkim patologia. Niestety w 1913 roku, w trakcie eksperymentów, został niesprawiedliwie pozbawiony warsztatu badawczego. „Trzeba było niemałego hartu, by nie załamać się po tym ciosie i skierować swą drogę naukową na inne dziedziny, będące dotąd tylko częścią jego naukowych zainteresowań” – napisała po latach Ludmiła Krakowiecka, jego córka.

Wrzosek przeniósł się na Wydział Filozoficzny UJ i zastąpił prof. Juliana Talko-Hryniewiczza, kierownika Zakładu Antropologii. Po wybuchu I wojny światowej zgłosił się jako ochotnik do władz wojskowych i zorganizował oraz pokierował filią 3. Szpitala Fortecznego w Krakowie.

Odciski stóp jeńców rosyjskich pozyskane do badań antropologicznych

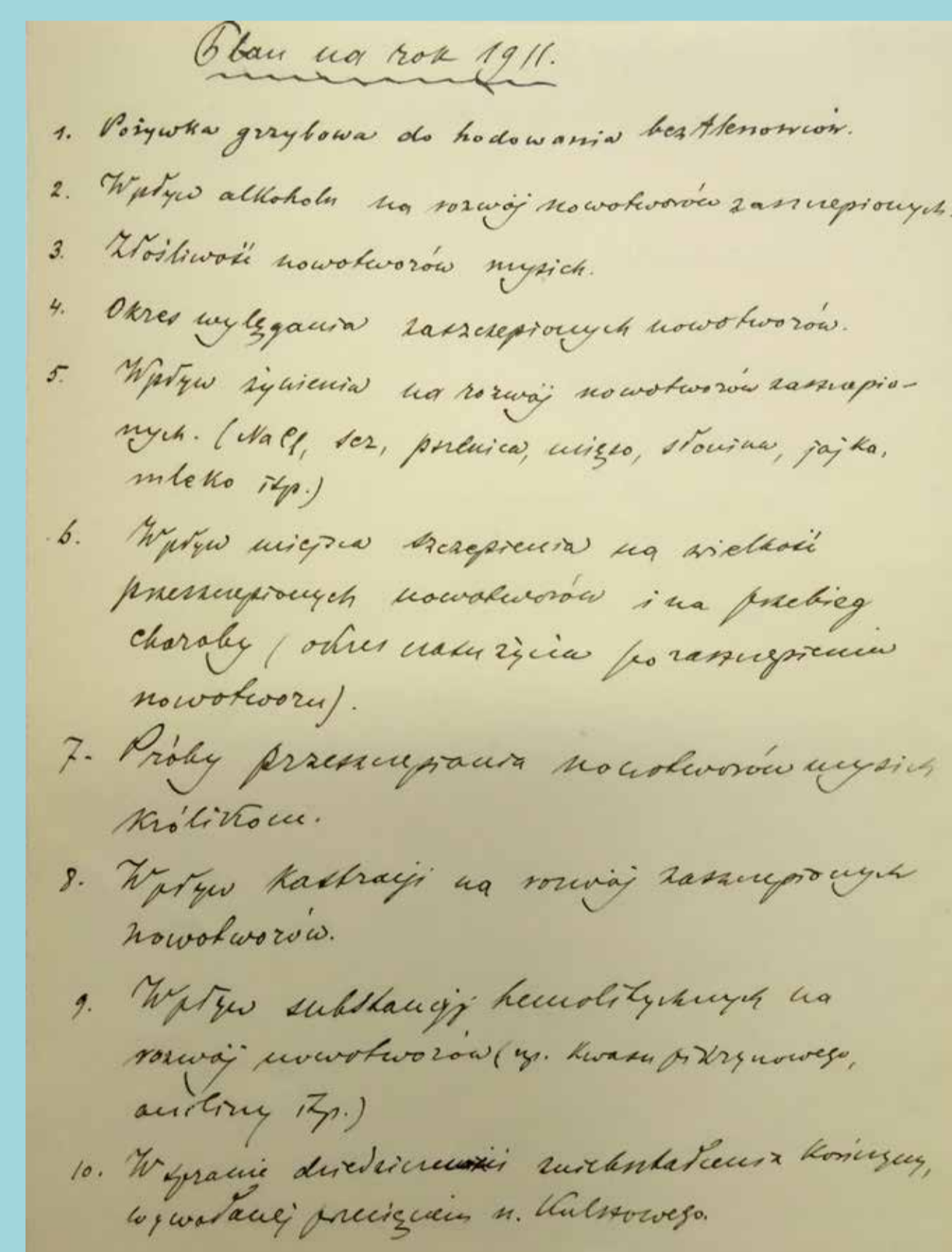
Personel 3. Szpitala Fortecznego w Krakowie

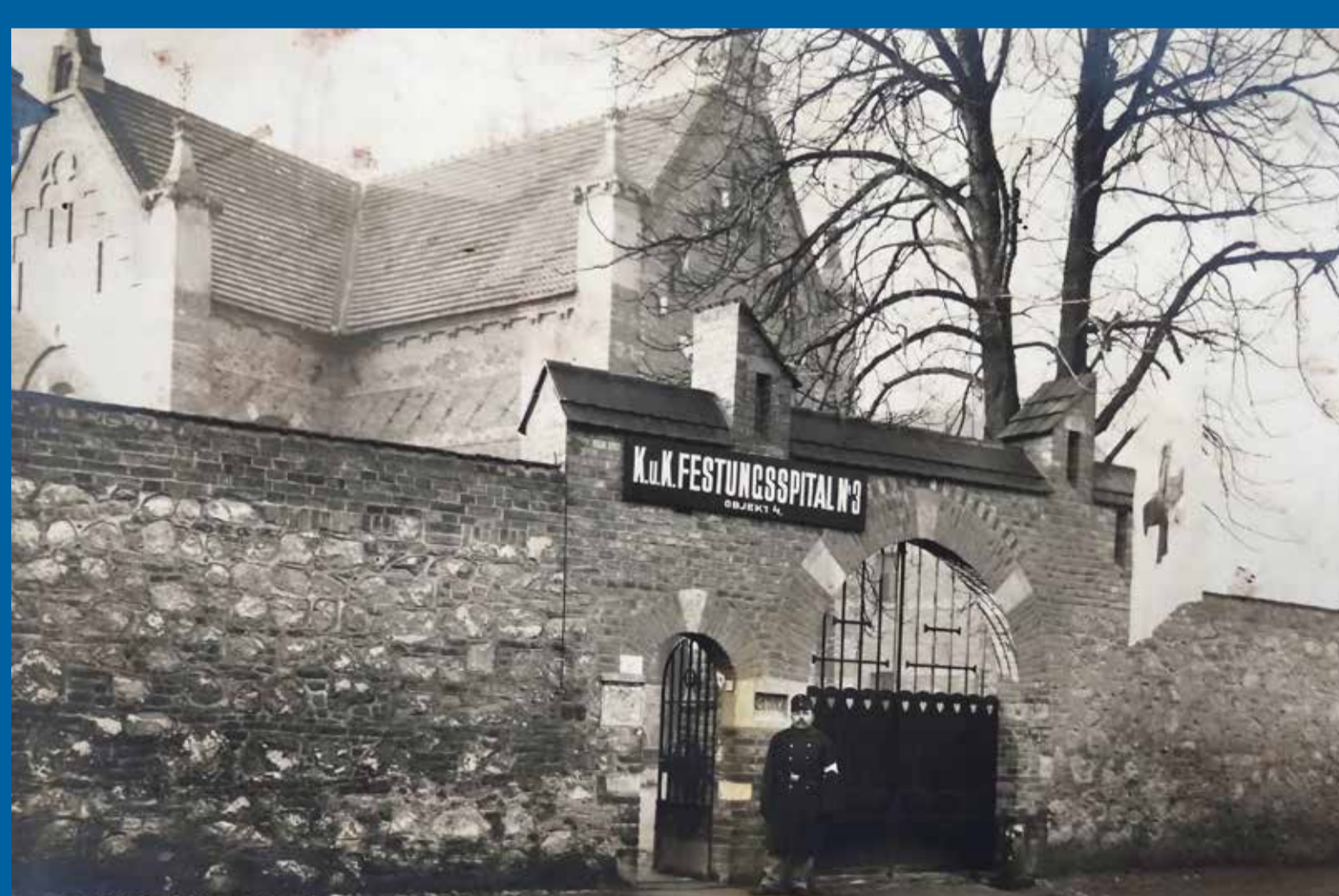
Ranni jeńcy rosyjscy przywiezieni do 3. Szpitala Fortecznego w Krakowie

Pudełko z odłamkami granatów i pociskami wyjętymi przez Wrzoska z ciał rannych – pamiątka po pracy lekarskiej podczas I wojny światowej

Notatki dotyczące pracy eksperymentalnej

Filia 3. Szpitala Fortecznego w Krakowie

Legitymacja służbowa UJ z czasów zaboru austriackiego

W krakowskim mieszkaniu Wrzoseków – z żoną Marią oraz córką Ludmiłą

„NIE ZAPOMNI O NIM POZNAŃ”

Adam Wrzosek w 1945 r.

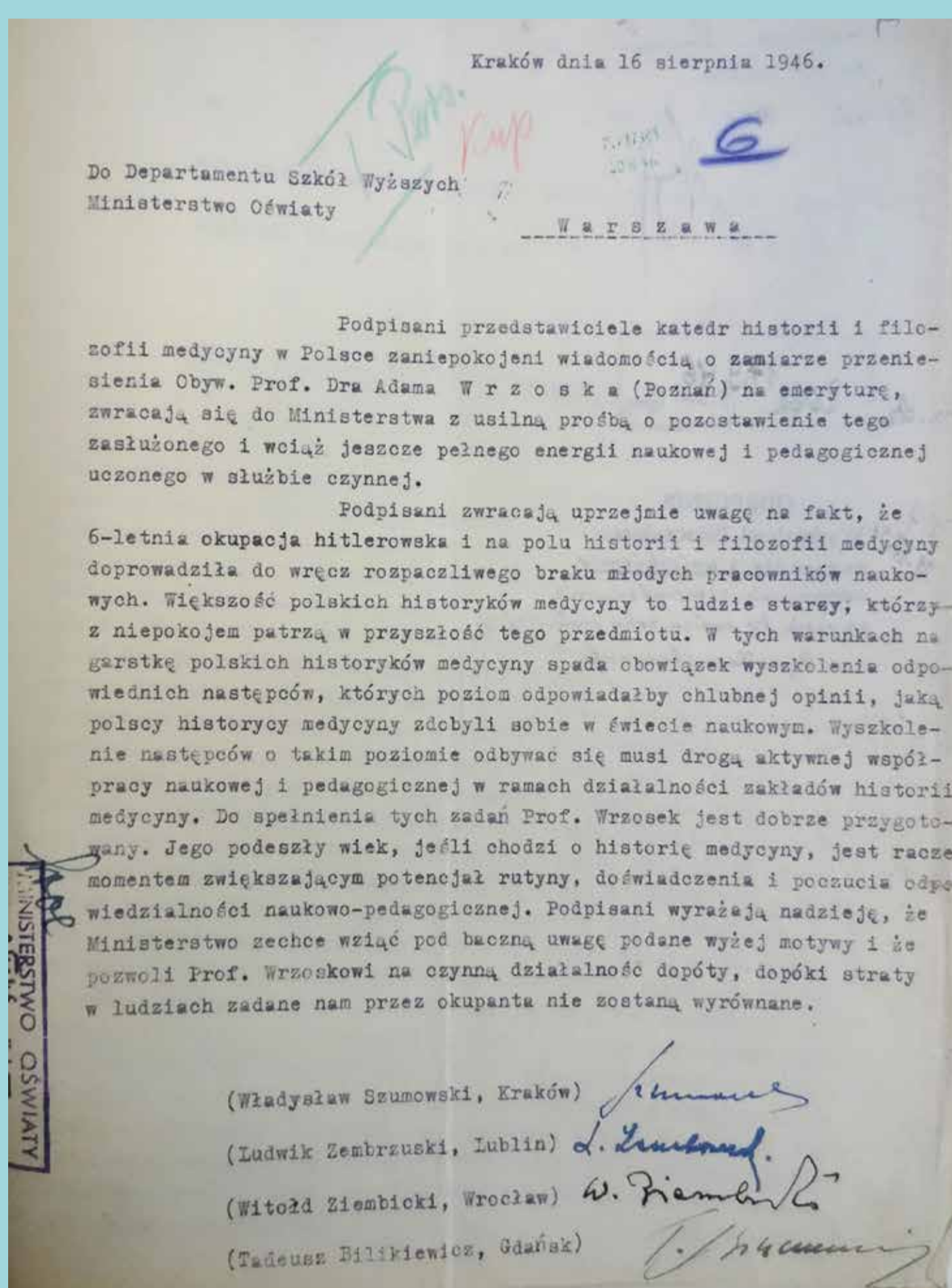
26 listopada 1918 roku Wydział Lekarski Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu uchwalił utworzenie Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego. Wobec braku kandydatów na katedry, zakłady i kliniki, a także środków finansowych i odpowiedniego zaplecza lokalowego uchwała pozostała papierowym zapisem.

Trwale fundamenty pod rozwój tego Wydziału położył dopiero jego pierwszy dziekan Adam Wrzosek, korzystając ze swoich koneksji ze sferami rządowymi oraz naukowcami z Krakowa, Lwowa i Warszawy, a także repatriantami z głębi Rosji. Dzięki niemu Poznań stał się ważnym ośrodkiem medycyny uniwersyteckiej, a Wielkopolska zyskała wysoko wykwalifikowanych lekarzy.

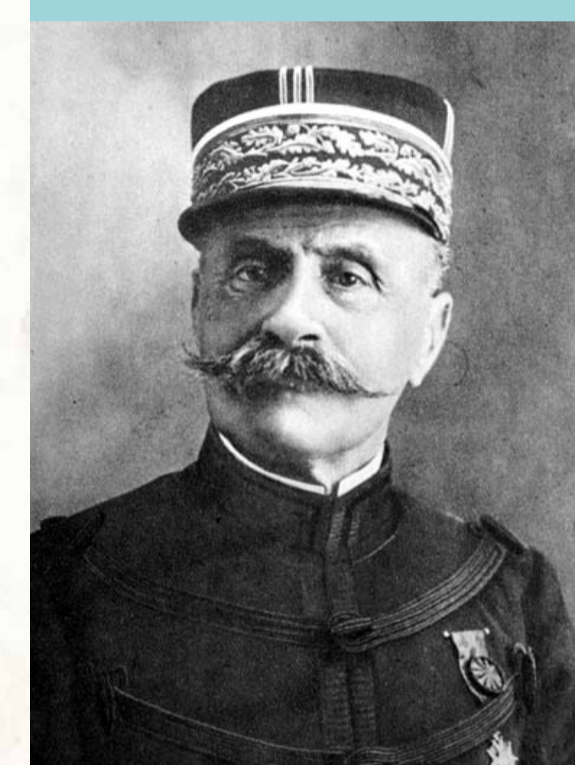
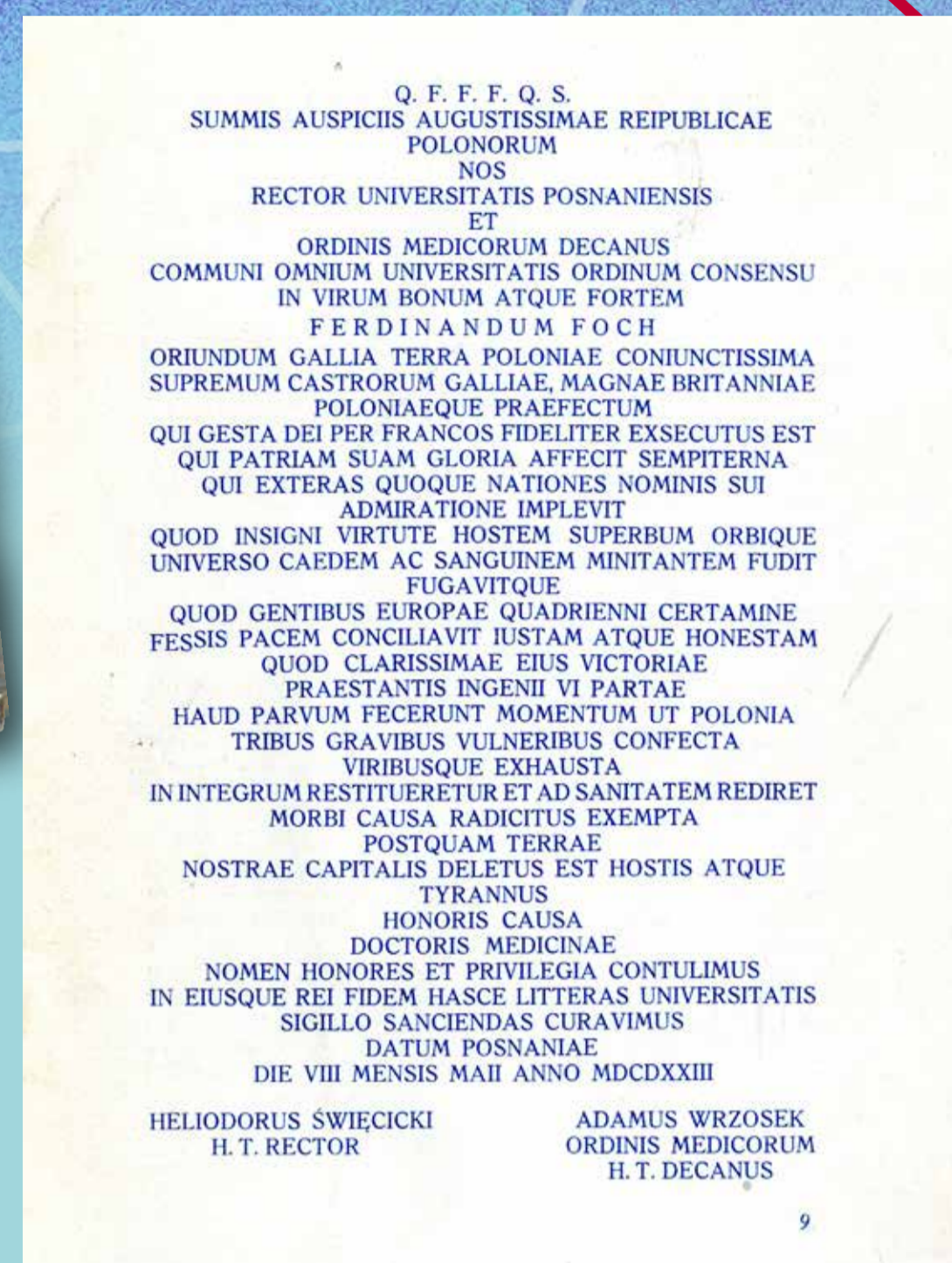
Ludmiła Krakowiecka – córka Wrzosa, jak on zajmująca się historią medycyny, napisała: „Nie zapomni na pewno o jego wielkim, kilkudziesięcioletnim wkładzie pracy Poznań”. Niestety – zapomniał. Po wojnie, w 1945 roku Wrzosek wrócił do Poznania i na nowo zorganizował powierzone sobie zakłady, jednak dwa lata później został odsunięty od obowiązków dydaktycznych i skierowany na przymusową emeryturę. Pracę naukową i prowadzenie wykładów umożliwiono mu dopiero w 1957 roku, w okresie popaźdźnikowej odwilży.

W 1945 r. prof. Wrzosek wrócił do pracy na Uniwersytecie Poznańskim.

List historyków medycyny z 1946 r. napisany w obronie Adama Wrzosa

Z inicjatywy dziekana Wrzosa tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Poznańskiego otrzymali marszałek Ferdinand Foch (który w 1919 r. wymusił na rządzie niemieckim przerwanie kontrofensywy przeciw powstańcom wielkopolskim), Maria Skłodowska-Curie (laureatka dwóch Nagród Nobla) oraz pierwszy rektor UP Heliodor Święcicki (pośmiertnie).

Budowa Collegium Anatomicum

Adam Wrzosek pozyskał dla Wydziału Lekarskiego UP dawny klasztor sercanek na Wildzie (dziś Ortopedyczno-Rehabilitacyjny Szpital Kliniczny im. W. Degi)

Prof. dr A. Wrzosek objął ponownie katedrę

TRWAJĄCA od dłuższego czasu akcja rehabilitacyjna profesorów wyższych uczelni usuniętych swego czasu niesłusznie ze swoich kateder jest sprawiedliwym wyrazem groźnym władzom państwa, krzywdy zasłużonym ludziom polskiej nauki. W Poznaniu wrócić już o czym pisaaliśmy obszernie, na swoje dawne stanowiska 4 profesorów. Obecnie Ministerstwo Szkół Wyższych przychyliło się do próby rady wydziału lekarskiego Akademii Medycznej w sprawie reaktywowania na Katedrze historii medycyny profesora dr Adama Wrzosa, który został w r. 1947 przedwcześnie przeniesiony w stan spoczynku i odsunięty od kontaktowania się ze studentami, których był wielkim przyjacielem.

Profesor Adam Wrzosek należy do grona wybitnych polskich uczonych, był członkiem krakowskiej PAU, jest obecnie członkiem PAN i szeregu Towarzystw Naukowych oraz doktorem honoris causa Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Rozległe i długoletnie studia na uniwersytetach polskich i zagranicznych pozwoliły prof. Adamowi Wrzosekowi już od wczesnej młodości zdobyć wielki talent naukowy. Do tej pory opublikował kilkadziesiąt prac z dziedziny historii i filozofii medycyny, patologii doświadczeń i antropologii.

Wieloma weteranami jest związany prof. Wrzosek z naukowym środowiskiem poznańskim. Szczególnie duże zasługi położył przy zakładaniu Uniwersytetu Poznańskiego, którego był współtwórcą. Z jego inicjatywy powstało w 1926 r. Instytut dla polskiej antropologii i wydziałowe kierownictwo przez niego pod tyt. „Przegląd Antropologiczny”, którego wyszło do tej pory 29 tomów.

W okresie okupacji wykładał prof. dr A. Wrzosek na tajnym wydziale lekarskim Uniwersytetu Ziemi Zachodnich w Warszawie, którego dziekanem był w latach 1943/44.

Po wojnie wrócił niezwłocznie do Poznania i przystąpił do zorganizowania na nowo zakładu antropologii, rozpoczęła się równocześnie wykład z historii i filozofii medycyny. Szereg publikacji naukowych ze względu na trudną sytuację finansową wydawał za własne pieniądze. Pomagał też znajdującym się w trudnej sytuacji studentom, którzy go bardzo kochali i szanowali. W r. 1947 niespodziewanie zostało przedwcześnie przeniesiony w stan spoczynku. Był to dla niego dotkliwy cios.

Mimo swego podeszłego wieku czuł się na siłach prowadzić wykłady i pracować naukowo. Pod pektaktem podeszłego wieku odsunął do odnośnego życia naukowego człowieka o szlachetnym sercu i samodzielnym myśleniu. Mimo że zdobyty się na taki krok, profesor Wrzosek był pożyteczny. W okresie niełatwej dla nas sytuacji naukowej, opinii i zapraszano go do Warszawy. Tak, jak przyszedł na powołanie naukowe, był zawsze chętny do udzielenia swoich cennych rad. W okresie odosobnienia pracował wytrwale nad przygotowaniem cennej bibliografii antropologicznej, obejmującej okres od średniowiecza aż po dzisiejsze czasy.

Przyjaciele chcą mu przywrócić z pomocą w trudnej sytuacji materialnej, bez zapytania w Ministerstwie „wygospodarować” stał się słusznym. To było wielkie zwycięstwo, ale niełatwe do osiągnięcia.

W 1957 r. prasa poznańska odnotowała powrót Adama Wrzosa do zajęć uniwersyteckich.

oraz gmach znany dziś jako Collegium Maius (pierwotnie Collegium Medicum).

Adam Wrzosek

Powołany w lipcu 1920 roku na profesora Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego, Wrzosek podjął obowiązki kierownika Katedry Historii i Filozofii Medycyny kilka miesięcy później, kiedy przyjęto jego dymisję z urzędów warszawskich. W międzyczasie dojeżdżał do Poznania, gdzie zdaniem prof. Witolda Kapuścińskiego szybko dał się poznać jako „wybitna indywidualność, człowiek o bardzo silnej woli, który wie zawsze, czego chce i (...) wywiera decydujący wpływ na wiele spraw uniwersyteckich poza Wydziałem Lekarskim stojących”.

Adam Wrzosek z żoną Marią, córką Ludmiłą i wnukiem Jerzym (1926-1944) w Wilnie, gdzie w latach 30., dojeżdżając pociągiem, wykladał historię i filozofię medycyny studentom Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Stefana Batorego.

Po drugiej wojnie światowej Wrzosek doktoryzował kilkudziesięciu lekarzy, przyczyniając się do wypełnienia luki powstałej w akademickim gronie pedagogicznym wskutek tragicznych wydarzeń lat 1939-1945.

Adam Wrzosek wśród studentów

Drobiazgi z biurka Adama Wrzoska

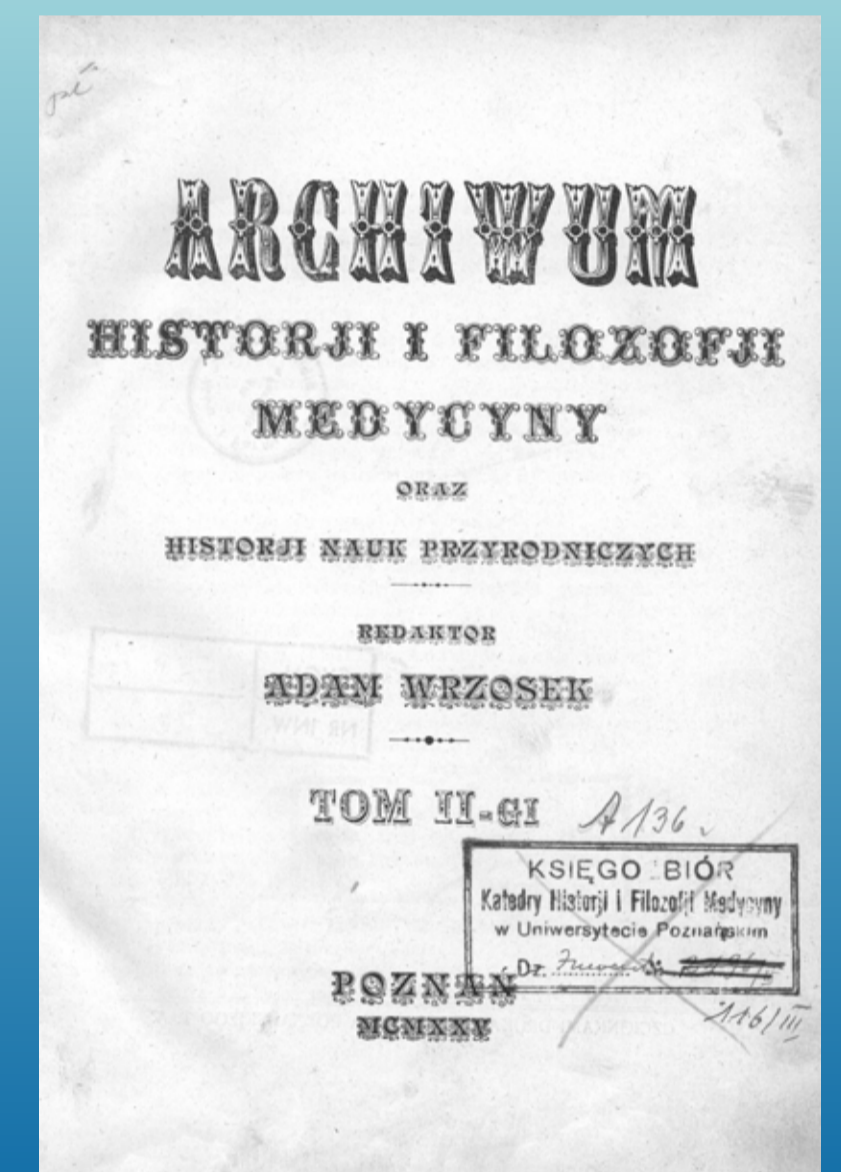
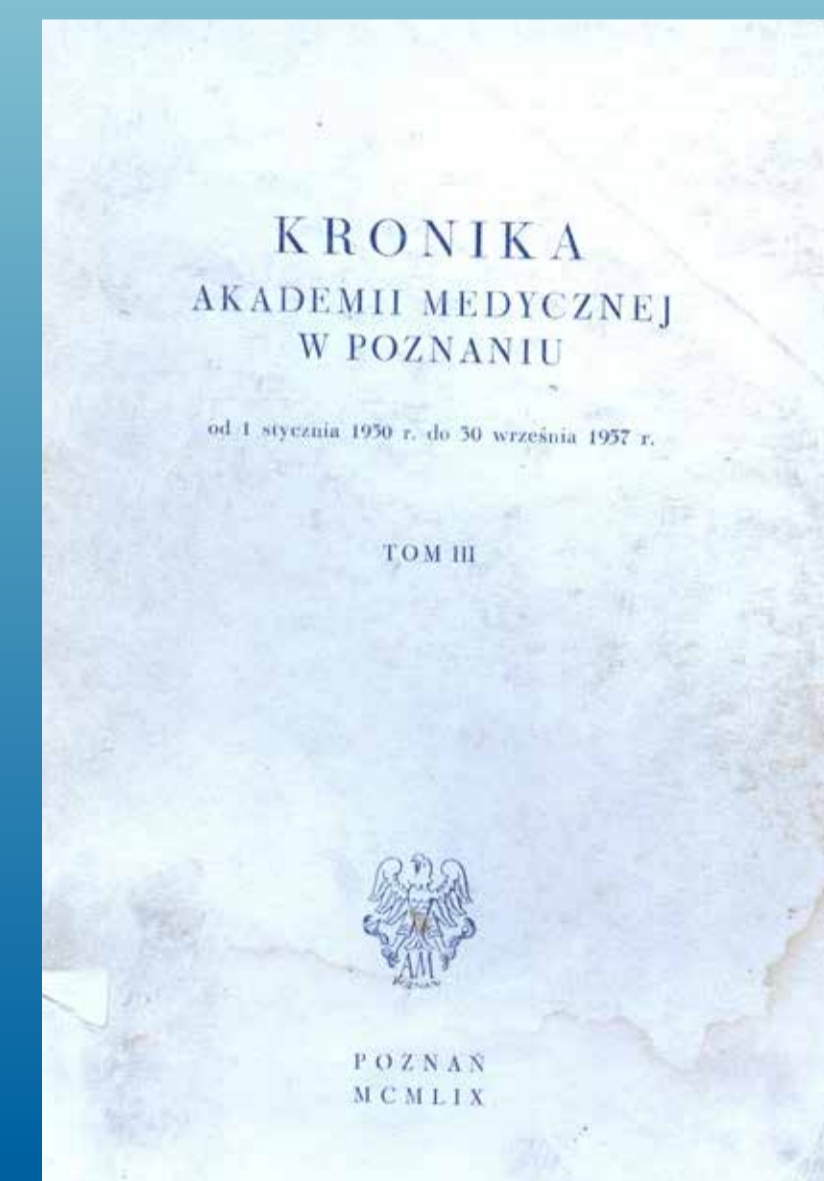
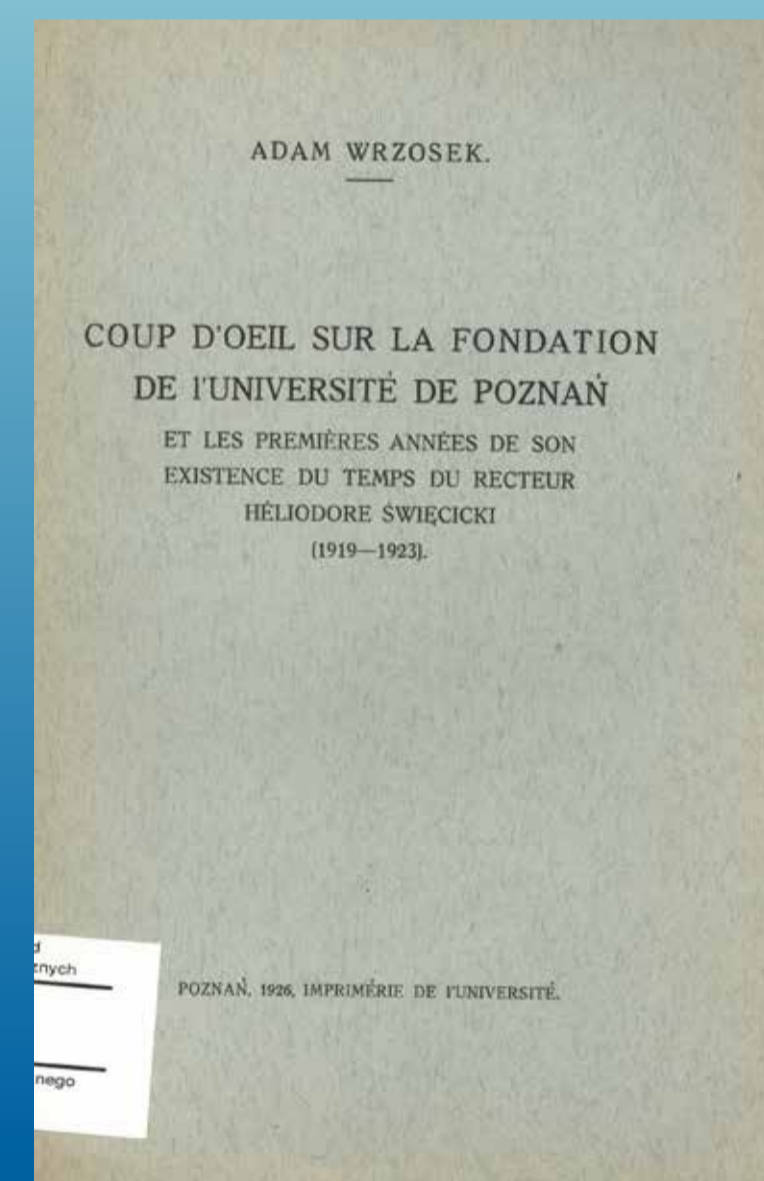
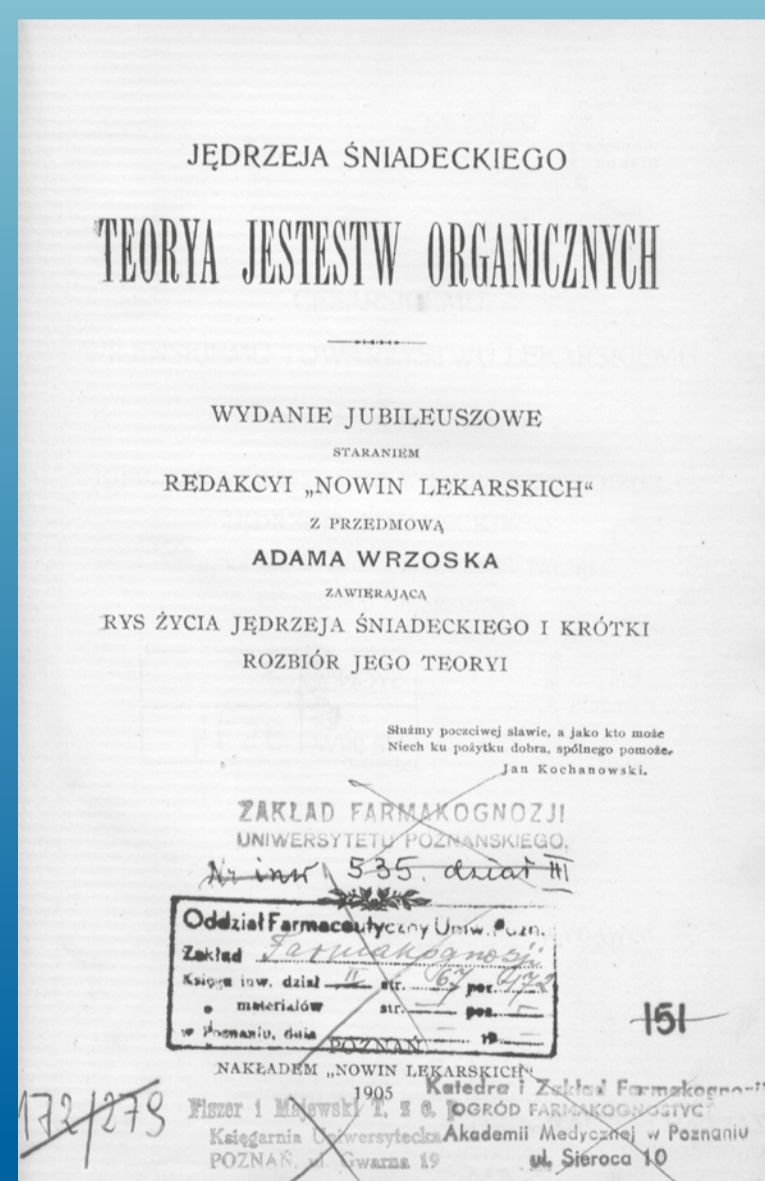
DLA NOWYCH POKOLEŃ LEKARZY

W 1946 r. w Zakładzie Historii Medycyny UP, stoją od lewej: NN, prof. Adam Wrzosek, doktorantka lek. Celina Chojnacka (1912-1955), dr Ludmiła Krakowiecka (1900-1971).

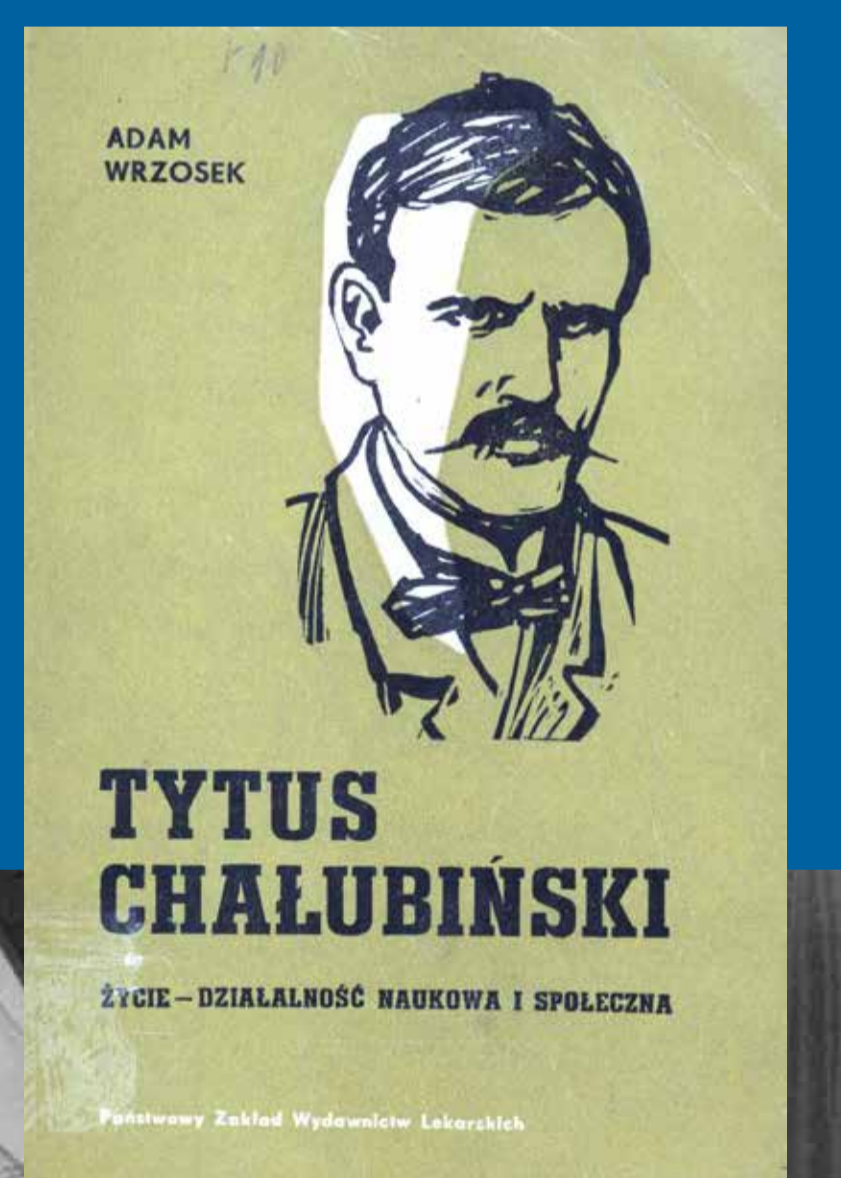
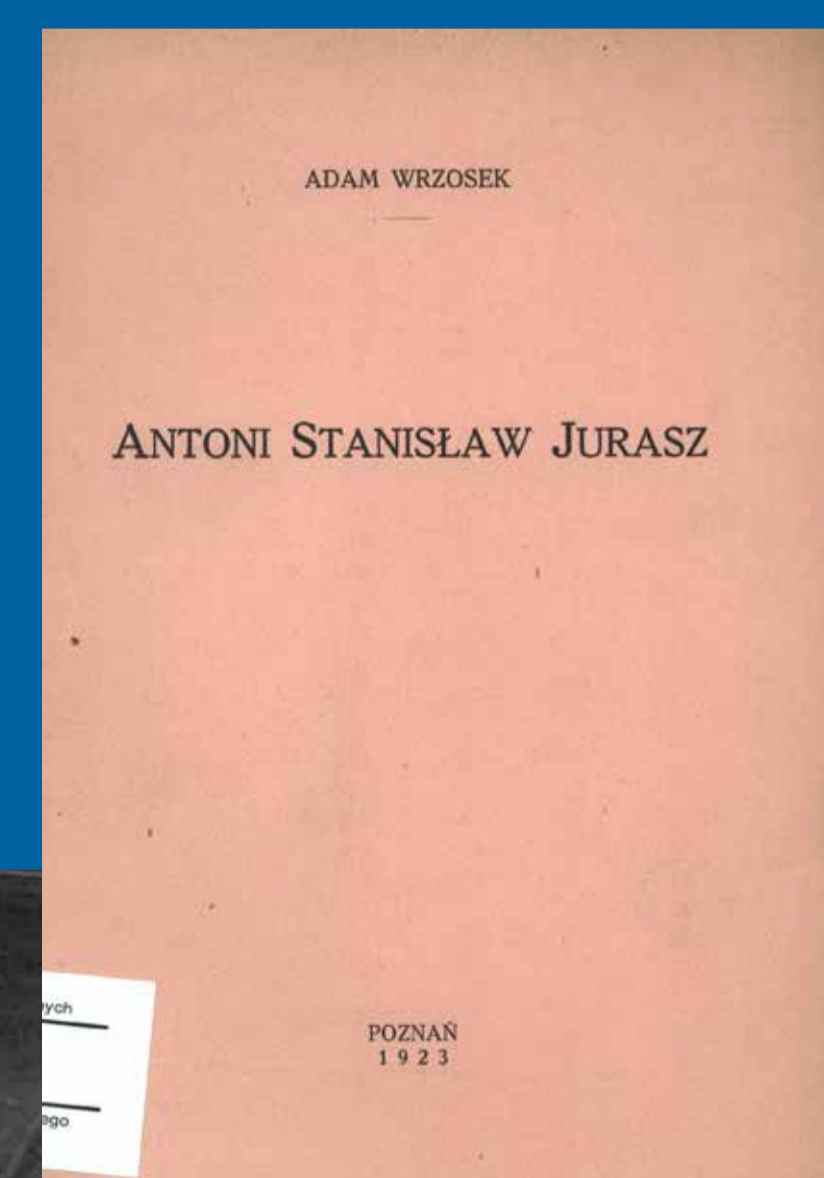
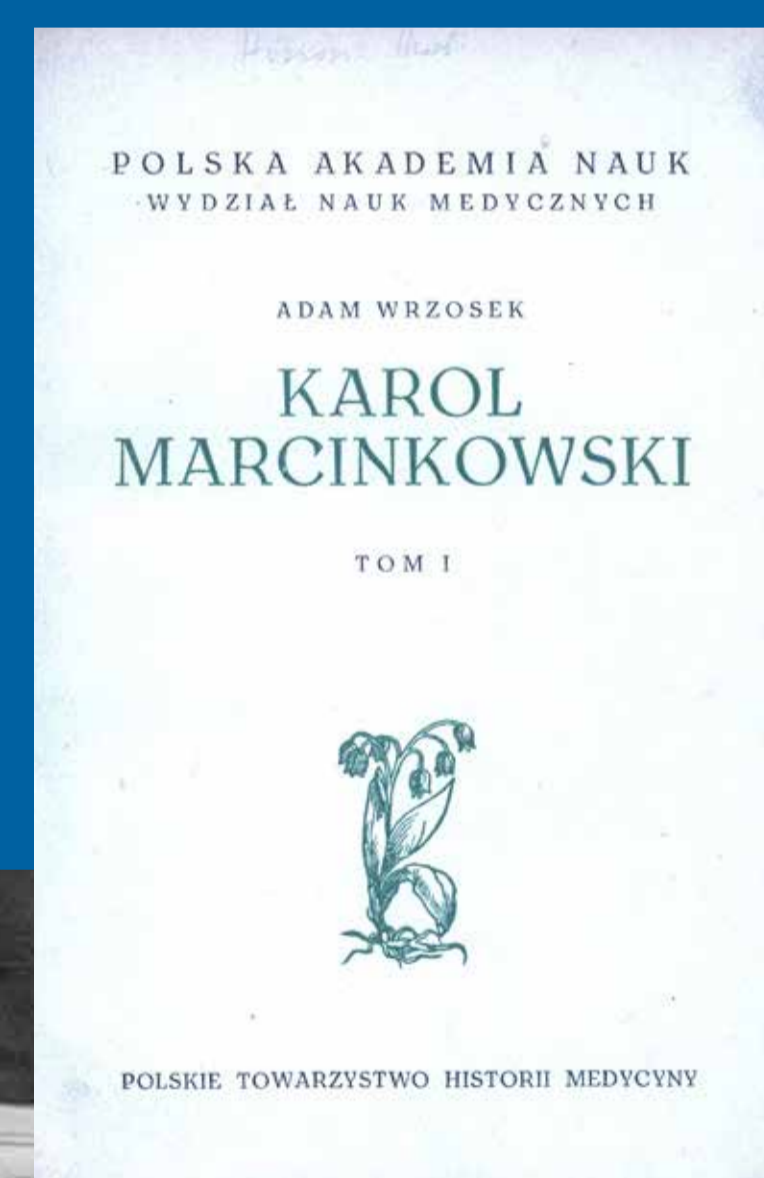

Adam Wrzosek około 1957 r.

W 1949 r. władze państwowe zawiesiły ukazywanie się czasopisma „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”.

Piśmienny dorobek naukowy Adama Wrzoska składa się z 470 różnorodnych publikacji. W grupie prac historyczno-medycznych najcenniejsze były monografie zasłużonych lekarzy polskich i reedycja z 1905 r. *Teorii jestestw organicznych* Jędrzeja Śniadeckiego (wyd. oryg. t. 1: 1804, t. 2: 1811).

„Za katedrą, w małej sali Zakładu Historii Medycyny, który znajdował się wówczas na I piętrze w najstarszej części Collegium Marcinkowskiego (od 1996 r. imienia prof. Wiktora Degi - PSK 4), prof. Adam Wrzosek wydawał się być wyższym niż w rzeczywistości. Mówił, że spośród wszystkich powołań, na najwyższe uznanie zasługuje kapłaństwo, a następnie praca lekarza, nauczyciela i sędziego. W legendzie o profesorze przetrwała wiadomość, że został mianowany honorowym członkiem Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk już w roku 1912”.

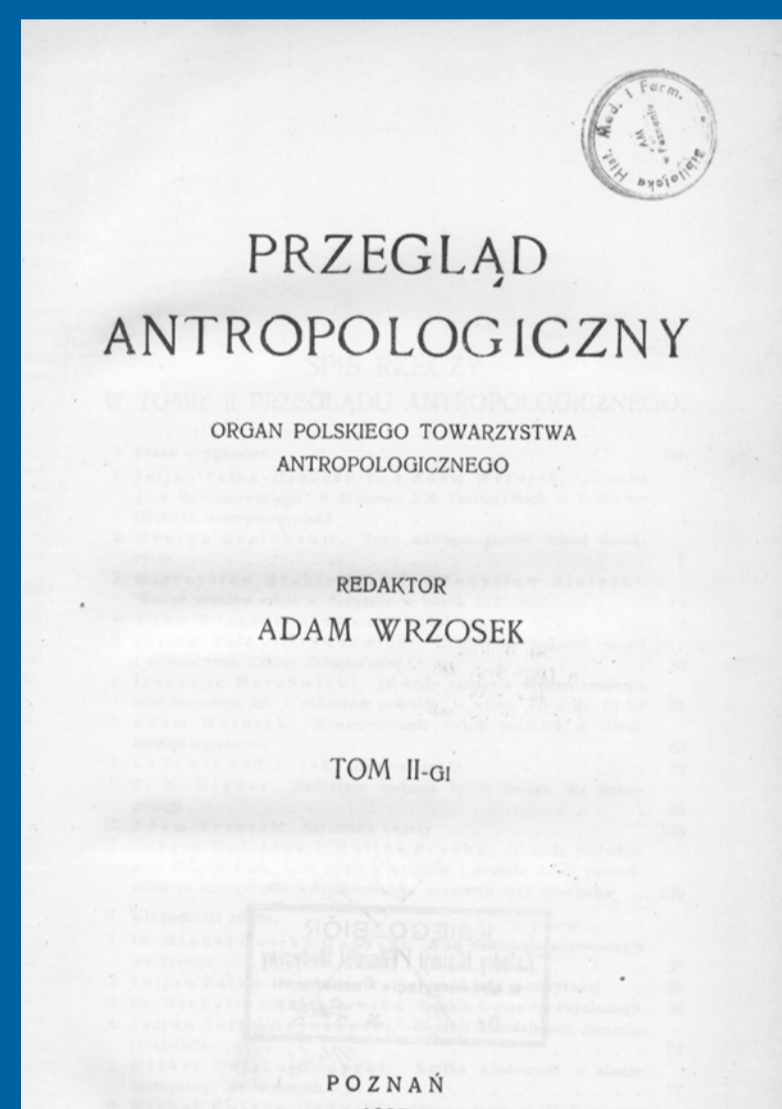
prof. Jadwiga Koczocik-Przedpelska (1920-2023), patofizjolożka

Adam Wrzosek

ANTROPOLOGIA JAKO PODSTAWA PRAKTYKI KLINICZNEJ

Adam Wrzosek był twórcą poznańskiej szkoły antropologicznej, skupionej na badaniach asymetrii funkcjonalnej ciała ludzkiego, zapoczątkowanych przez Léonce'a Manouvriera. Ze swą grupą badawczą zamierzał opracować przydatną w praktyce lekarskiej typologię cech fizjologicznych, psychicznych i morfologicznych człowieka. Był przekonany, że antropologia jest lekarzom tak samo potrzebna jak anatomia.

Grupa zawodowa i wykształcenie		Wiek		Wzrost		Ciężar ciała		Ciężar mózgu		Ciężar serca		Ciężar płuc		Ciężar wątroby		Ciężar nerek		Ciężar pęcherzyka żółciowego		Ciężar pęcherzyka żółciowego	
1	Wykawałki Złogowca	0	40-50	172	72	60	44	1400	160	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2	Zachłama Łemania	0	40-50	172	72	60	44	1400	160	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
3	Kopalski Gustaw	14	0	176	76	68	52	1500	170	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	
4	Wrzosek Władysław	19	0	178	78	70	54	1550	175	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	
5	Walecki Stanisław	0	1816	185	37	73	49	1550	175	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	
6	Engelert Józef	0	1816	185	37	73	49	1550	175	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	
7	Michalski Wład	0	1816	185	37	73	49	1550	175	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	
8	Gusak Władysław	0	1816	185	37	73	49	1550	175	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	
9	Skarżewski Stefan	0	1816	185	37	73	49	1550	175	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	
10	Michalski Wład	0	1816	185	37	73	49	1550	175	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	
11	Gusak Władysław	0	1816	185	37	73	49	1550	175	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	
12	Skarżewski Stefan	0	1816	185	37	73	49	1550	175	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	
13	Ławna Wincenty	0	1816	185	37	73	49	1550	175	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	
14	Chyba Jan	0	1816	185	37	73	49	1550	175	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	
15	Orzechowski Jan	0	1816	185	37	73	49	1550	175	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	
16	Chyba Jan	0	1816	185	37	73	49	1550	175	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	

W 1926 r. Adam Wrzosek założył czasopismo „Przegląd Antropologiczny”, które samodzielnie redagował do 1951 r., później pozostając jego redaktorem naukowym.

Sporządzony przez Adama Wrzosek spis grupy uczestników zajęć z antropologii

Utworzony z jego inicjatywy Zakład Antropologii Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego miał charakter pionierski w skali kraju. Początkowo jednostka znajdowała się w Collegium Medicum (dziś Collegium Maius), a potem przeniosła się do Collegium Marcinkowskiego (dziś Ortopedyczno-Rehabilitacyjny Szpital Kliniczny im. W. Degi). W nowej lokalizacji Wrzosek dysponował odpowiednio urządzonymi pokojami do prowadzenia ćwiczeń i seminariów, pracowniami oraz szerokim zasobem przyrządów antropologicznych.

Przedmiot budził duże zainteresowanie wśród studentów medycyny, którzy chętnie zostawali wolontariuszami Zakładu i uczestniczyli w jego działalności badawczej.

Plonem badań terenowych przeprowadzonych pod kierunkiem Wrzosek w Laskach koło Kępna (gdzie znajdował się majątek Fundacji im. Heliodora Świąteczkiego „Nauka i Praca”) były zabytki kultury łużyckiej z epoki brązu i wczesnej epoki żelaznej.

Pracownia Zakładu Antropologii

Gabinet Adama Wrzosek

Pracownia fotograficzna Zakładu Antropologii

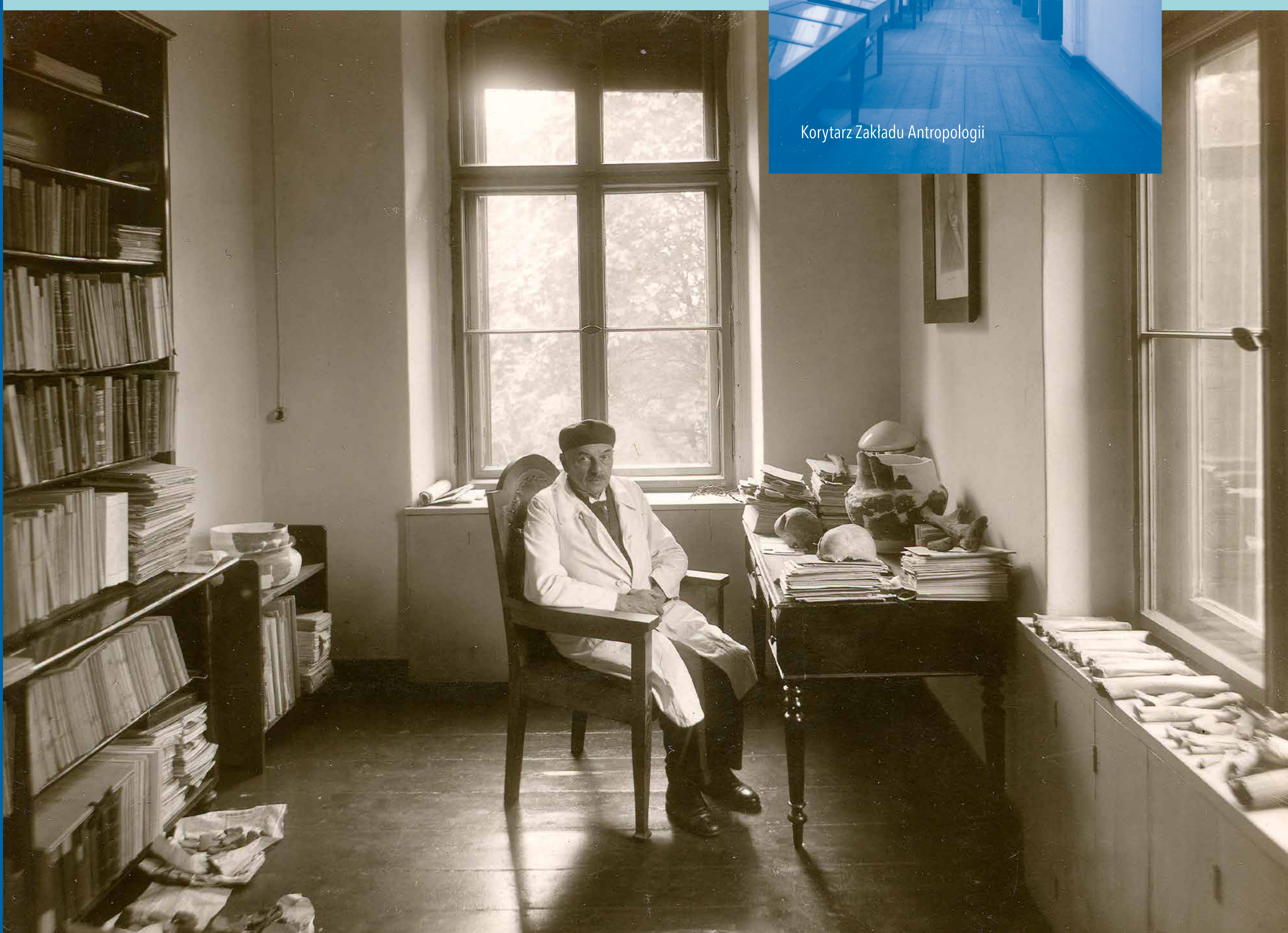

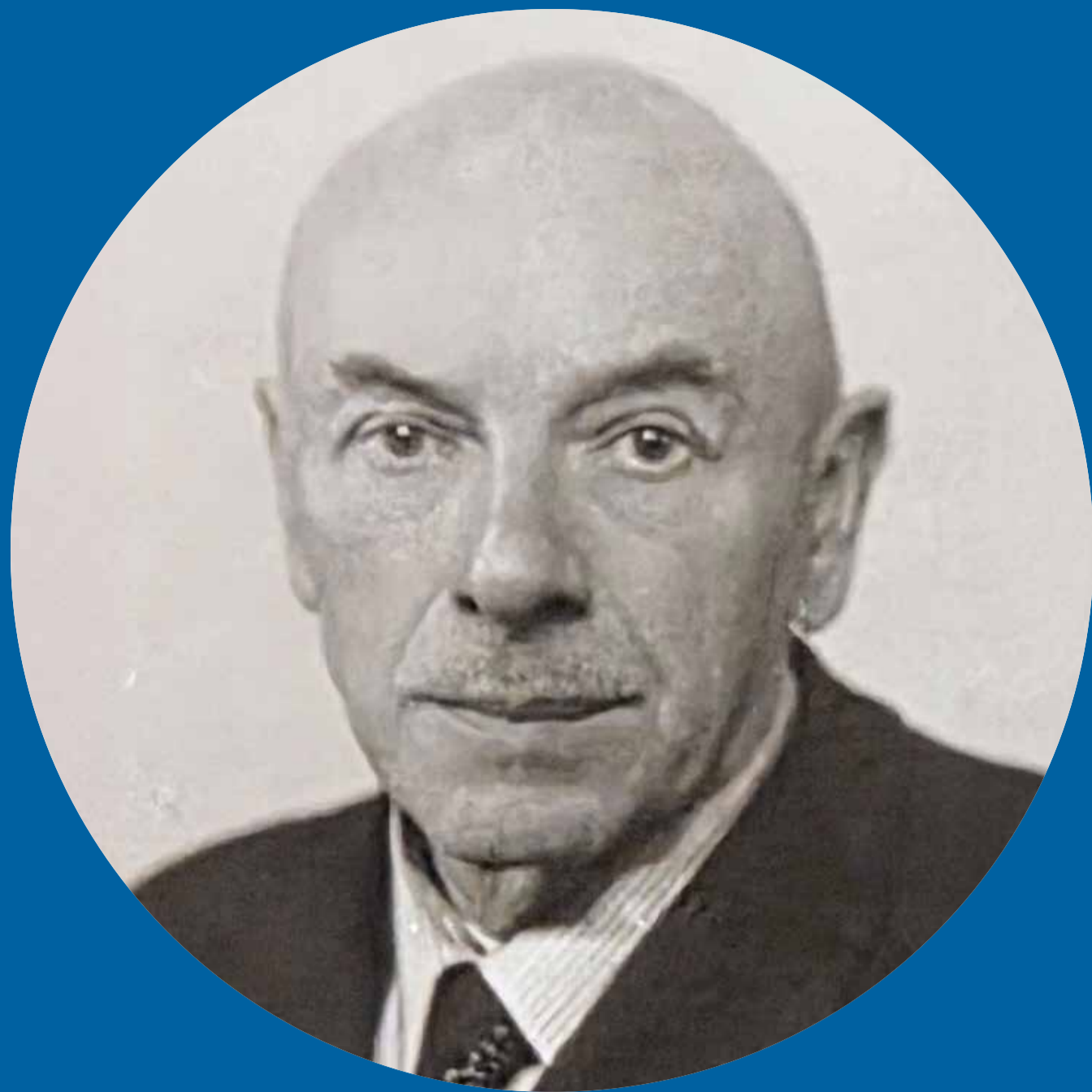
Poza wykładami z antropologii – obowiązkowymi tylko dla studentów medycyny zamierzających w przyszłości doktoryzować się – Adam Wrzosek wprowadził ćwiczenia, na których uczono się rozpoznawania dysharmonii morfologicznej i funkcjonalnej.

Adam Wrzosek w swojej pracowni, nad biurkiem wisi portret Jędrzeja Śniadeckiego.

Korytarz Zakładu Antropologii

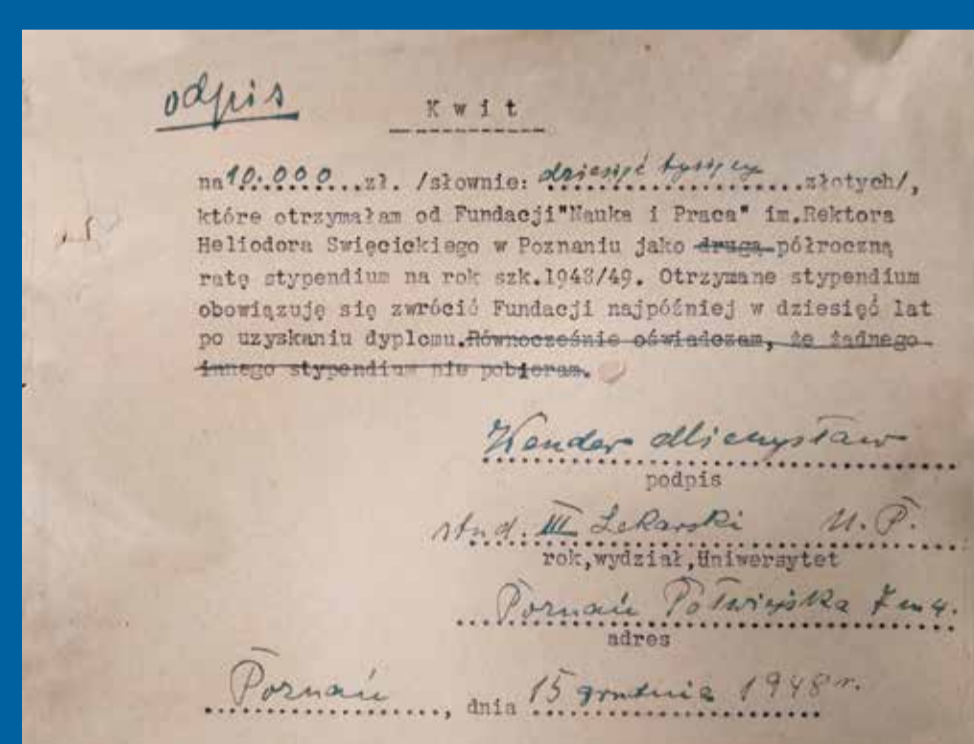
Adam Wrzosek w 1945 r.

Adam Wrzosek przez całe życie angażował się w działalność charytatywną. Gdy mieszkał w Dąbrowie Górniczej, leczył za darmo ubogich chorych. W Krakowie pomagał innym, m.in. we współpracy z karmelitą bosym o. Rafałem Kalinowskim (kanonizowanym w 1991 roku) oraz jako wiceprezes krakowskiego Towarzystwa Abstynentów „Trzeźwość”. Podczas pierwszej wojny światowej działał w stowarzyszeniu „Samarytanin Polski” i Książęco-Biskupim Komitecie Pomocy dla Ofiar Wojny.

Legitymacja „Samarytanina Polskiego”

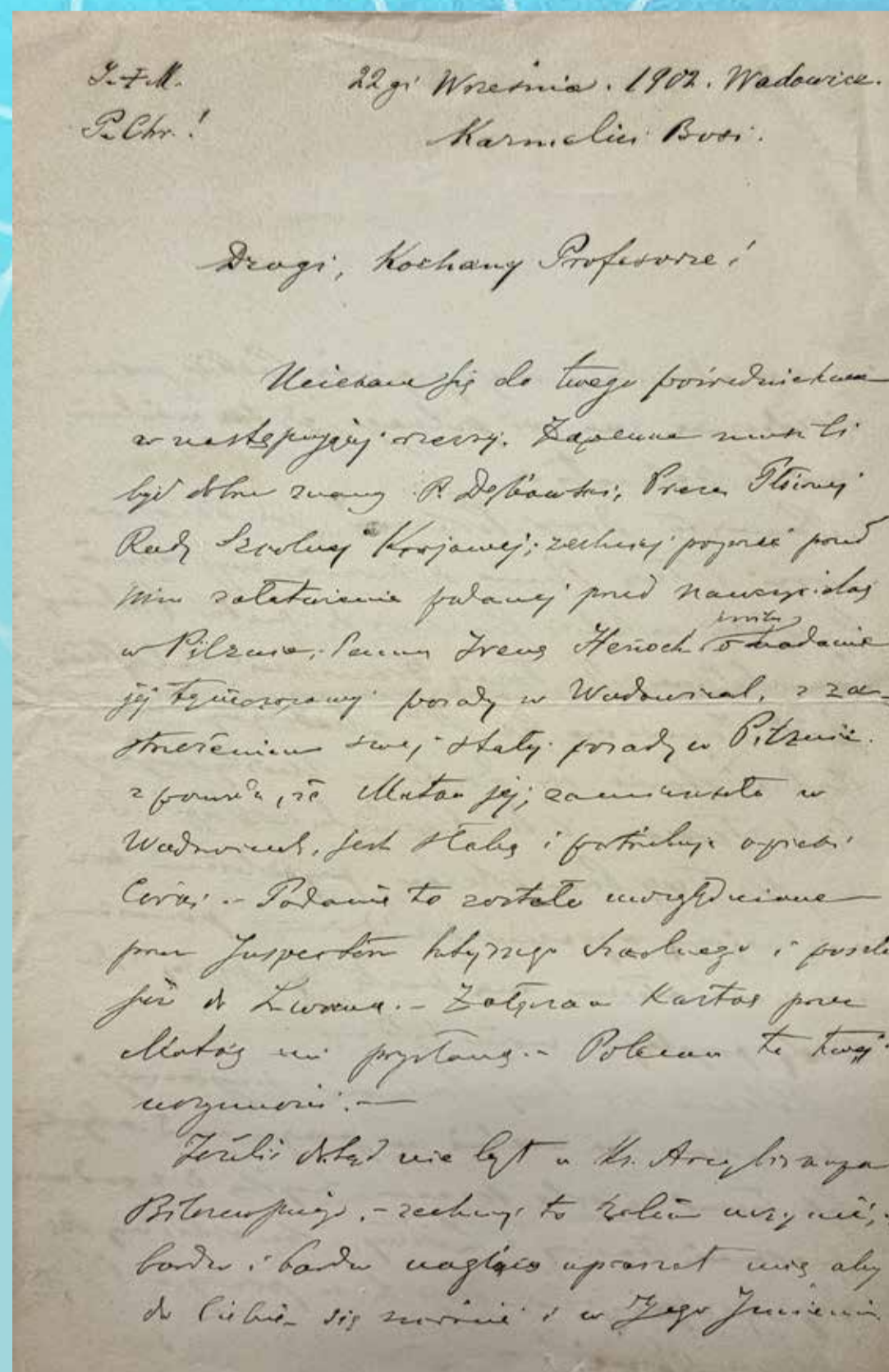
W międzywojennym Poznaniu otaczał opieką studentów jako wiceprzewodniczący Kuratorium Opieki nad Młodzieżą Akademicką UP, kurator Akademickiego Koła Misjologicznego i Sodalicii Studentów UP, a także wicekurator (w latach 1945–1952 kurator) Fundacji im. Heliodora Święckiego „Nauka i Praca”, której jednym z zadań było wspomaganie zasiłkami młodzieży uczącej się oraz wdów i sierot po profesorach. Po zakończeniu drugiej wojny światowej pomagał ekspatriantom wysiedlonym z Wilna i Lwowa, a mecenatem duchowym otaczał sodalisów, wygłaszając do nich przemówienia.

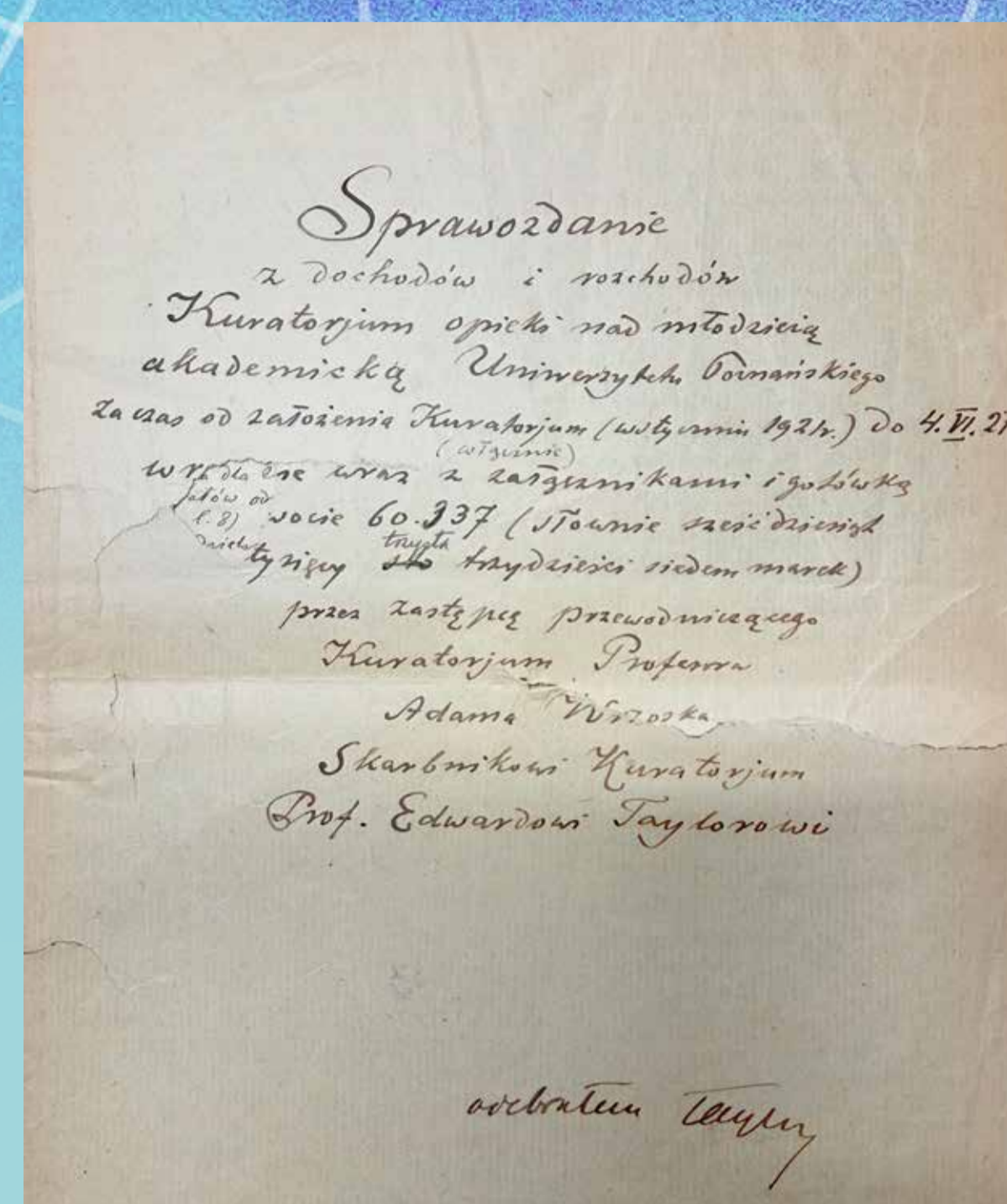
Pokwitowanie wystawione Fundacji „Nauka i Praca” przez studenta medycyny Mieczysława Wendera, późniejszego profesora neurologii

Po raz ostatni stanął po stronie najsłabszych w 1960 roku, interweniując u Mariana Sychalskiego, wtedy członka Komitetu Centralnego PZPR, posła na sejm i ministra obrony narodowej, w sprawie 66 wdów po profesorach, także tych rozstrzelanych przez Niemców we Lwowie. Jedne zostały pozbawione wszelkich świadczeń rentowych lub zapomóg, inne otrzymywały je w kwocie niewystarczającej, wegetując w nędzy, skazane na litość sąsiadów. Interwencja była częściowo skuteczna.

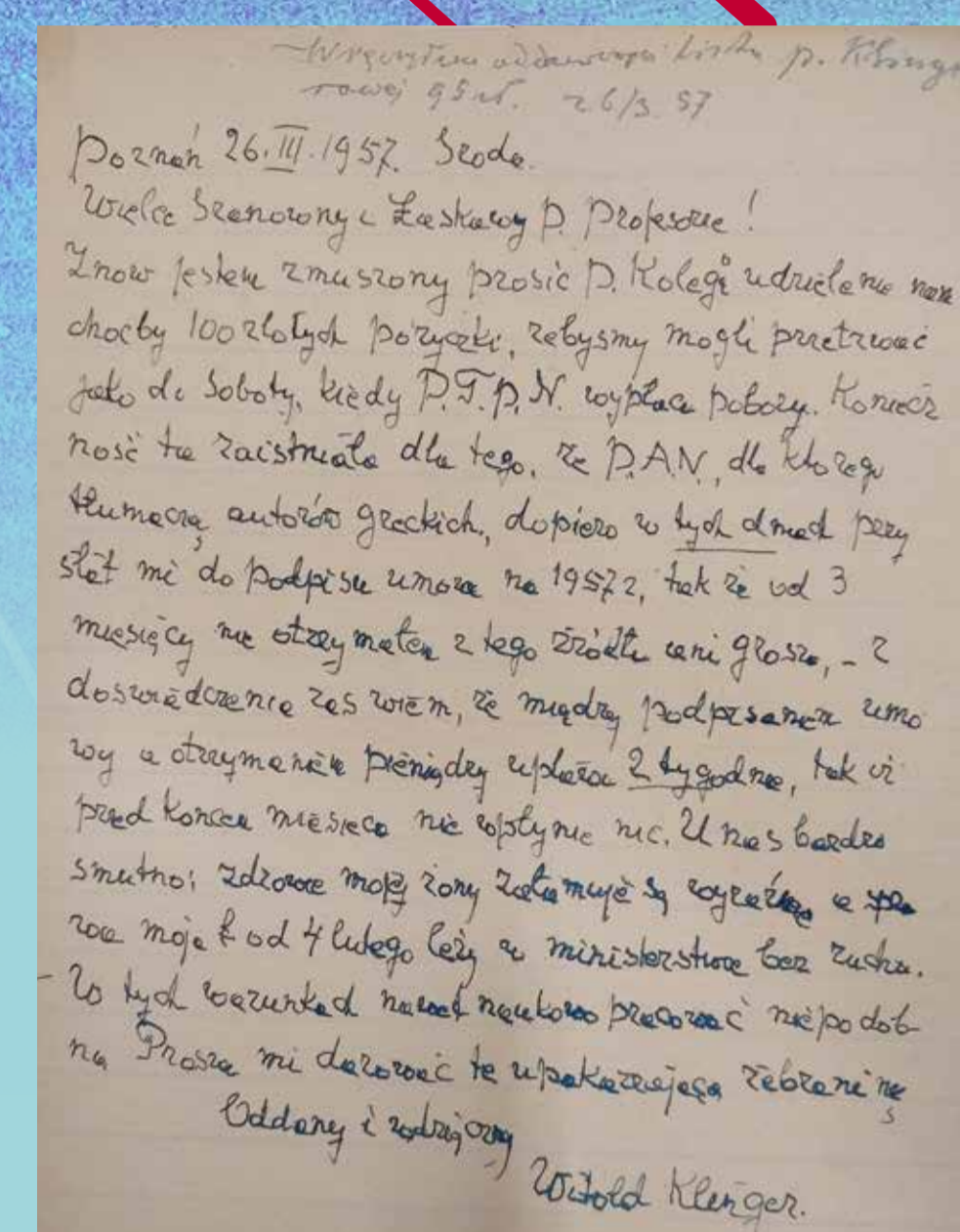
WOBEC DRUGIEGO CZŁOWIEKA

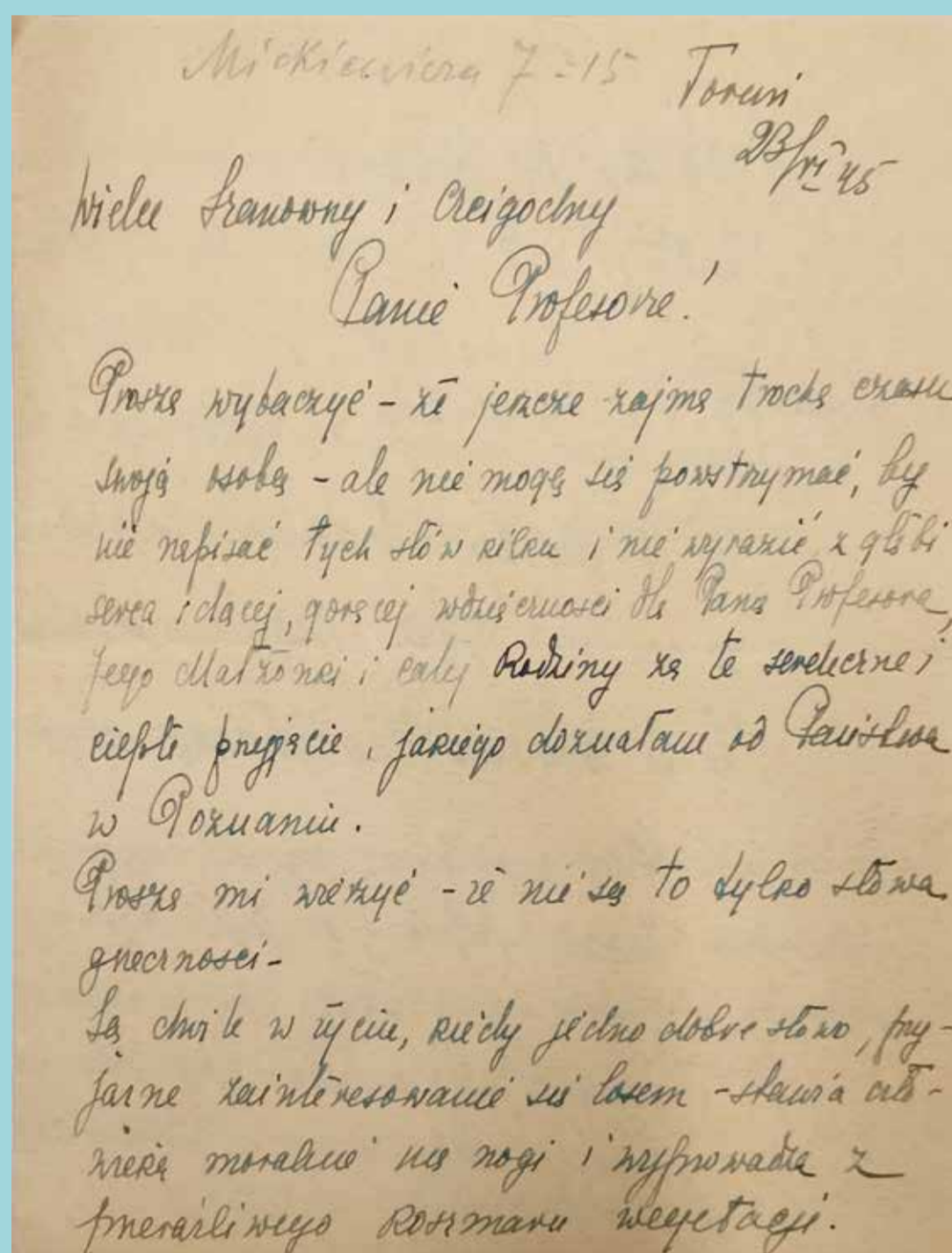
List, w którym o. Rafal Kalinowski nazwał Adama Wrzoseka przyjacielem.

Pierwsza strona sprawozdania Adama Wrzosek z działalności Kuratorium Opieki nad Młodzieżą UP

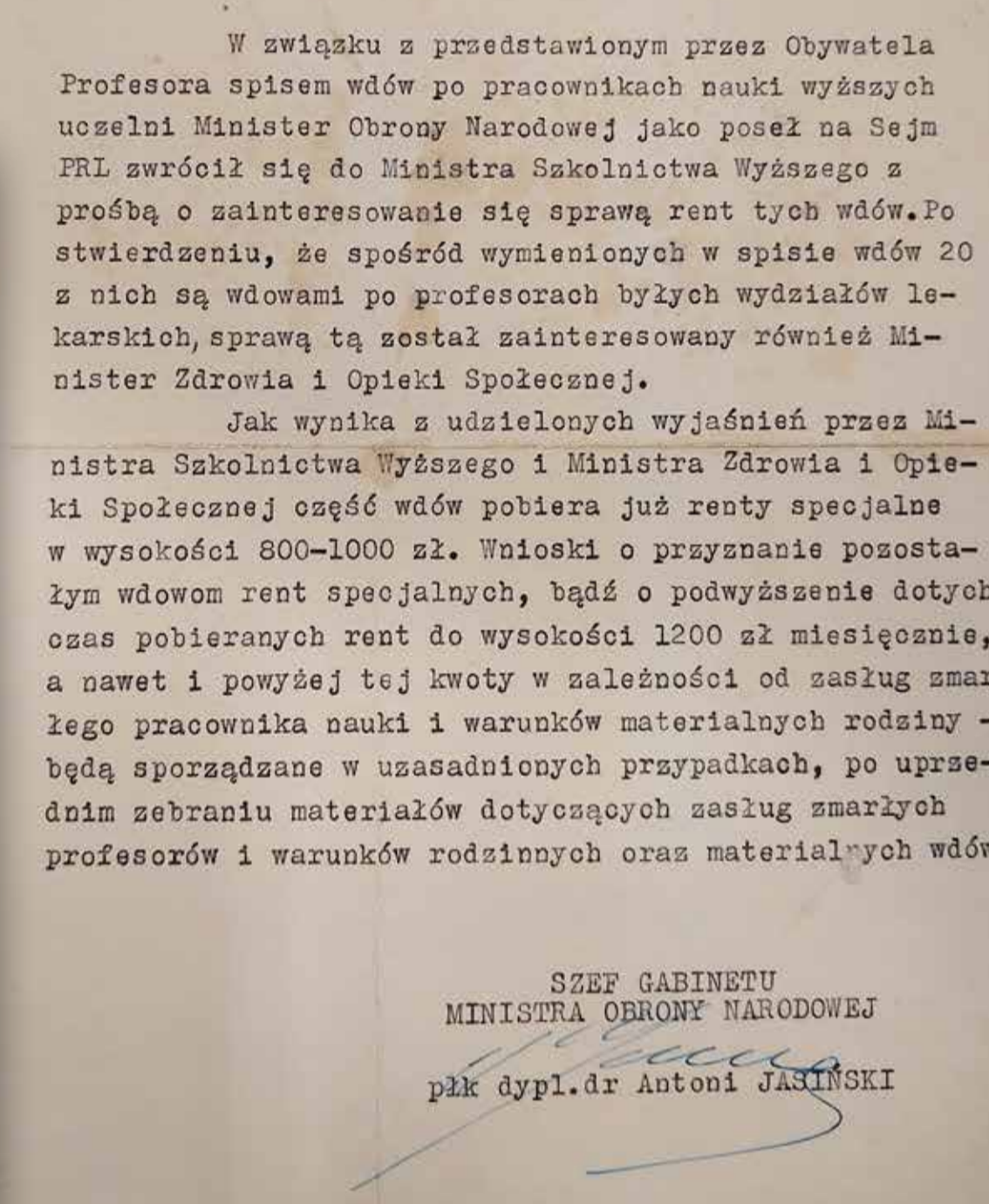
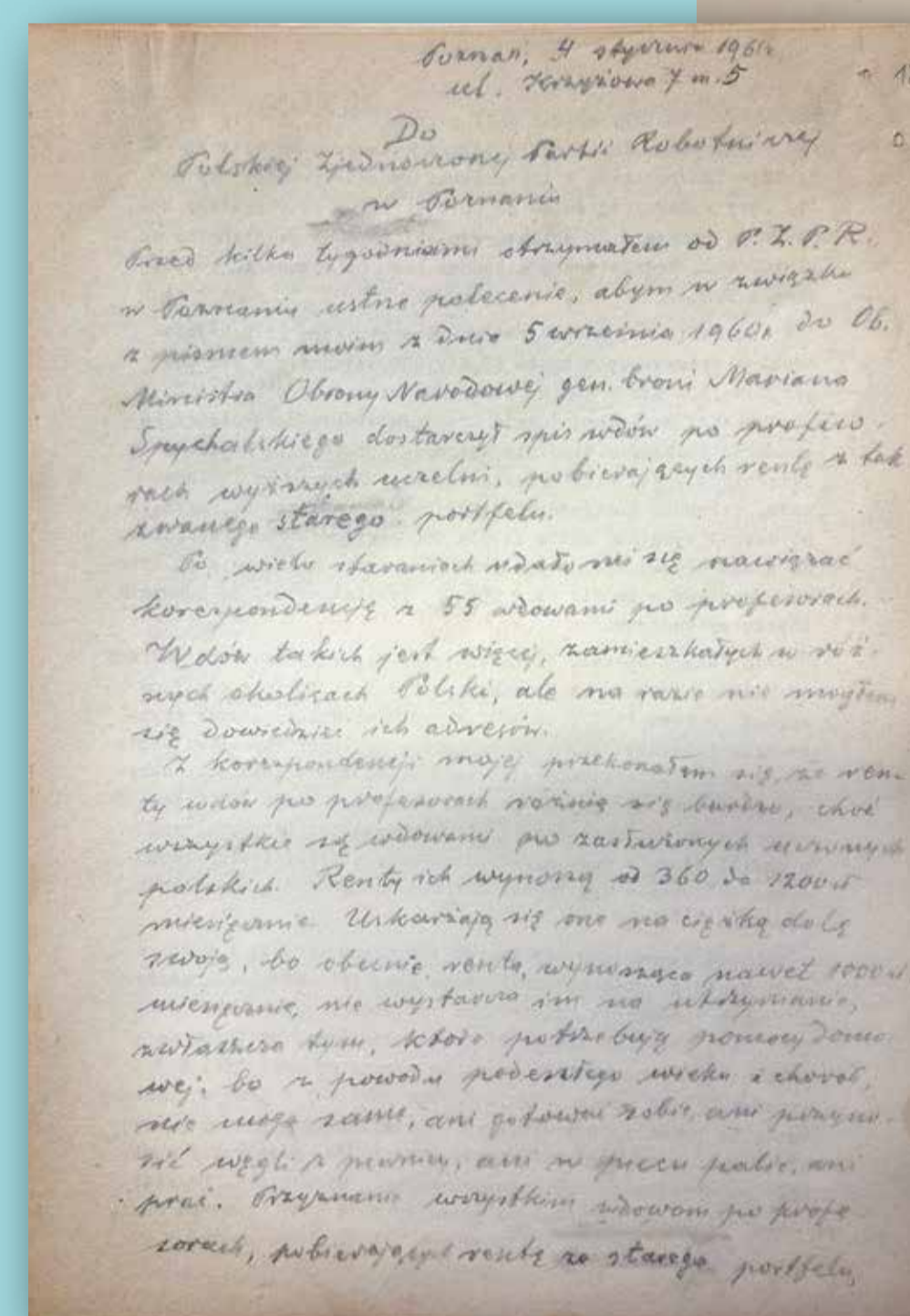
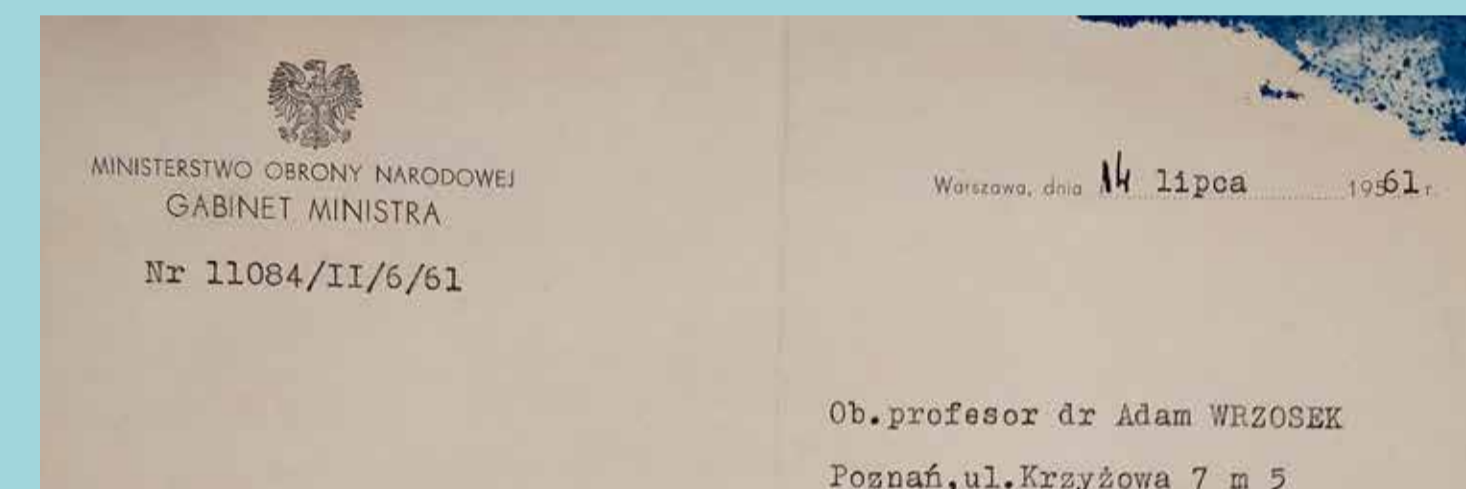

Wrzosek spełnił prośbę prof. Witolda Klina, filologa klasycznego, pożyczając pieniądze ze swej skromnej emerytury.

Podziękowanie od prof. Janiny Hurynowicz, ekspatriowanej z Wilna do Torunia

W 1960 r. Wrzosek złożył prośbę na ręce ministra obrony narodowej i posła na sejm Mariana Sychalskiego o przyznanie rent specjalnych 66 wdowom po profesorach zamordowanych w czasie drugiej wojny światowej lub zmarłych krótko po jej zakończeniu.

W 1961 r. sprawą wdów po profesorach zajęła się instancja wojewódzka PZPR.

Fundacja „Nauka i Praca”
- Rektora Dr. Heliodora Święckiego
Zarząd Majętności Laski
Laski, pow. Kępno

Signum temporis – kartka od A. Szulakiewicza, zarządcy majątku Laski należącego do Fundacji im. Heliodora Święckiego „Nauka i Praca”

Po zakończeniu drugiej wojny światowej brakowało wszystkim, dlatego Adam Wrzosek wysłał list do Kazimierza Pizio, adwokata broniącego interesów Fundacji „Nauka i Praca”, w używanej kopercie.

Adam Wrzosek z gronem nauczającym Wydziału Lekarskiego UP w 1945 r.

Adam Wrzosek w Dębках

Od 1920 roku lubianym przez profesorów Uniwersytetu Poznańskiego miejscem letniego wypoczynku były nadmorskie Dębki. W sierpniu 1923 roku na prośbę i za pieniądze Heliodora Święcickiego Adam Wrzosek nabył parcele przeznaczone na letnisko harcerskie, a przy okazji zakupił na własne potrzeby gospodarstwo Jana Grena, rybaka łowiącego na Piaśnicy.

Dom Jana Grena w 1923 r.

Skromną rybacką chatę przebudował, upodabniając ją do dworku. Letni dom Wrzoska był otwarty dla wszystkich złąknionych wypoczynku w zaciszu. Każdego lata wyruszał z Poznania do Dębek orszak zaczynający się od właściciela i jego bliskich, a kończący się na woźnym Zakładu Historii i Filozofii Medycyny UP Janie Drejerczaku i jego rodzinie. Dołączali do nich m.in. kardynał Adam Sapieha czy kompozytor Feliks Nowowiejski, który za gościnę zrewanżował się hymnem *Pieśń do Matki Boskiej w Dębках*. W trosce o potrzeby duchowe przybywającej do letniska młodzieży szkolnej i studenckiej, Maria i Adam Wrzosekowie zaprosili księży zmartwychwstańców, by na ofiarowanej im części parceli założyli klasztor i kaplicę.

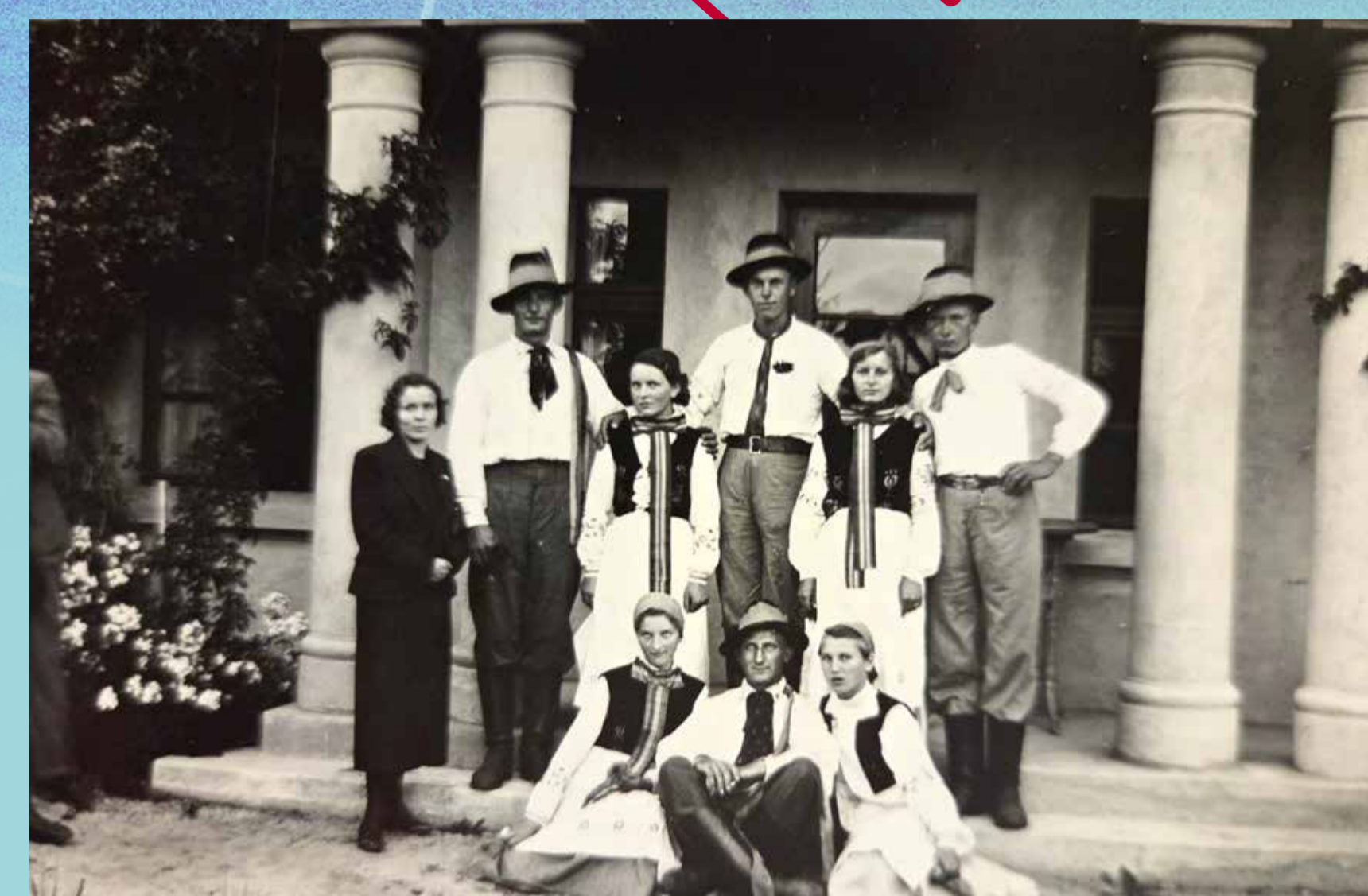
Wnętrze kaplicy zaprojektowanej dla zmartwychwstańców przez Tadeusza Hornunga, absolwenta Politechniki Lwowskiej

W czasie drugiej wojny światowej Niemcy okradli i zdewastowali dworek, a specjalnie wzniesioną checzę (kaszubską chatę), stanowiącą siedzibę założonego przez Wrzoska Muzeum Kaszubskiego, rozebrali i przenieśli do Wejherowa. Po wojnie właściciel mozolnie przywracał dworek do dawnego stanu. Do jego powojennych gości należał m.in. profesor chirurgii Roman Drebs z rodziną oraz sługa Boży ks. Aleksander Woźny.

W NADMORSKICH DĘBKACH

Od lewej: NN, Maria Wrzosek, Ludmiła Krakowiecka, Jerzy Krakowiecki (wnuk Adama Wrzoska)

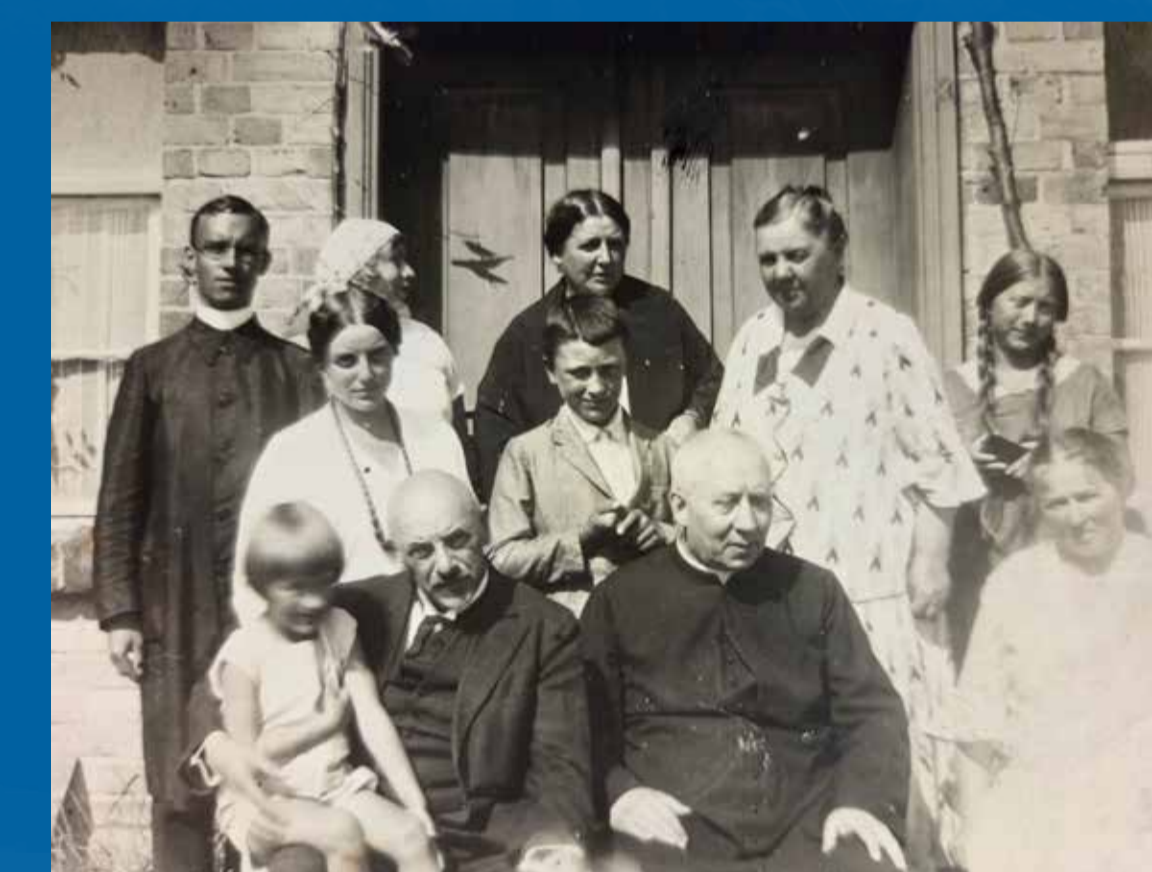
Letnicy, a zarazem aktorzy amatorzy, odegrali w 1937 r. sztukę Jana Karnowskiego *Kaszubi pod Wiedniem*

Adam i Maria Wrzosekowie w Dębках około 1950 r.

Harcerze przebywający w 1931 r. na letnisku w Dębках

Adam Wrzosek z rodziną i letnikami w Dębках

Dworek Adama Wrzoska po przebudowie

Adam Wrzosek w okresie międzywojennym

VIR MULTORUM HONORUM

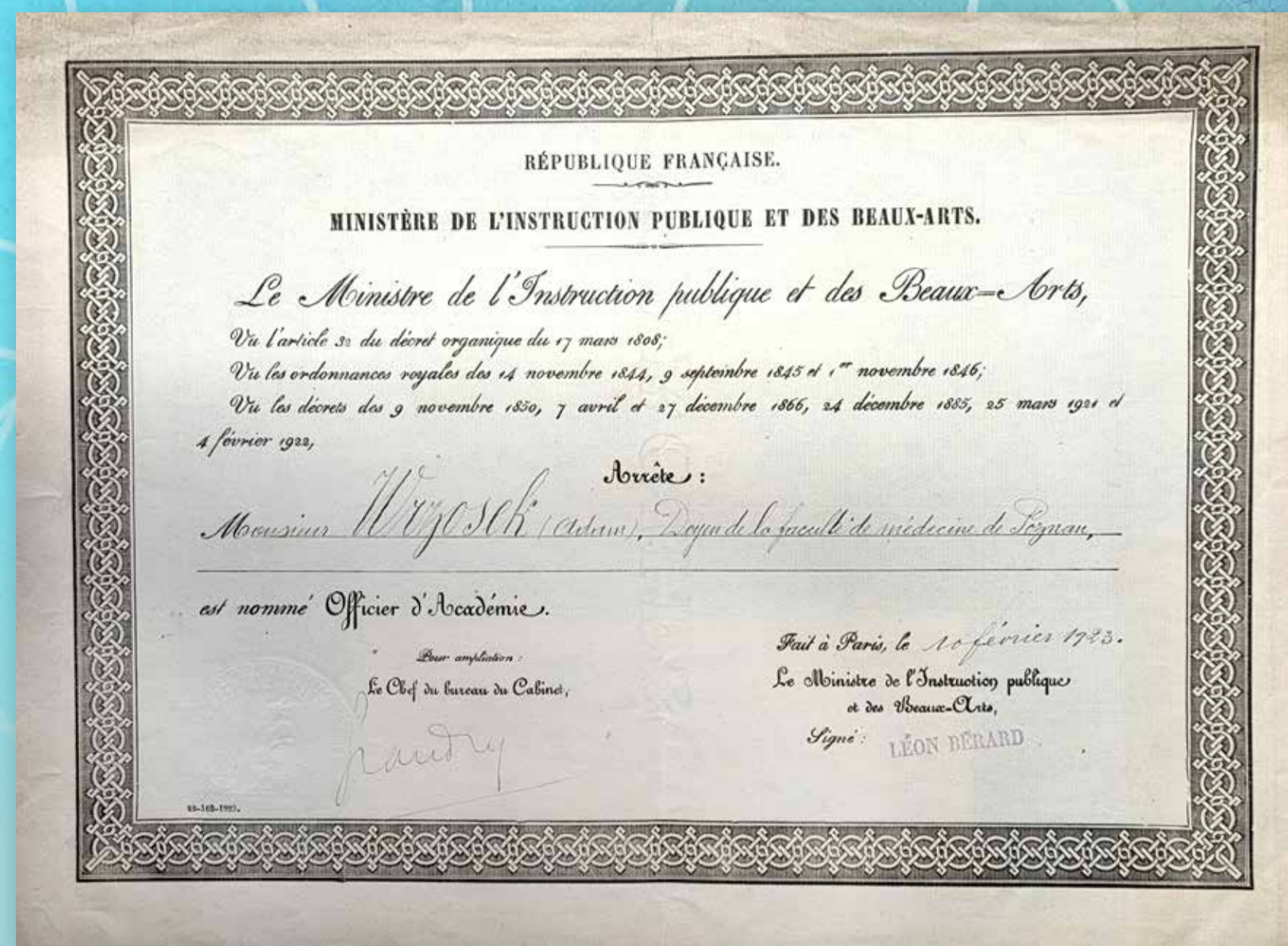
„Żyć to działać” oraz „Prawdą, pracą, wytrwałością” – to dewizy życiowe Adama Wrzosek. Jedność poglądów ze słowami i czynami oraz życzliwość okazywana ludziom sprawiały, że był darzony powszechnym szacunkiem. Dni wypełniała mu praca badawcza, obowiązki dydaktyczne i działalność w organizacjach naukowych oraz charytatywnych. Tam gdzie podejmował aktywność, wnosił wiele, budząc wdzięczność, okazywaną m.in. poprzez przyznawanie członkostw honorowych i kolejnych odznaczeń.

Certyfikat odznaki ZHP „Za zasługę”

Legitymacja odznaki 7. Baonu Sanitarnego

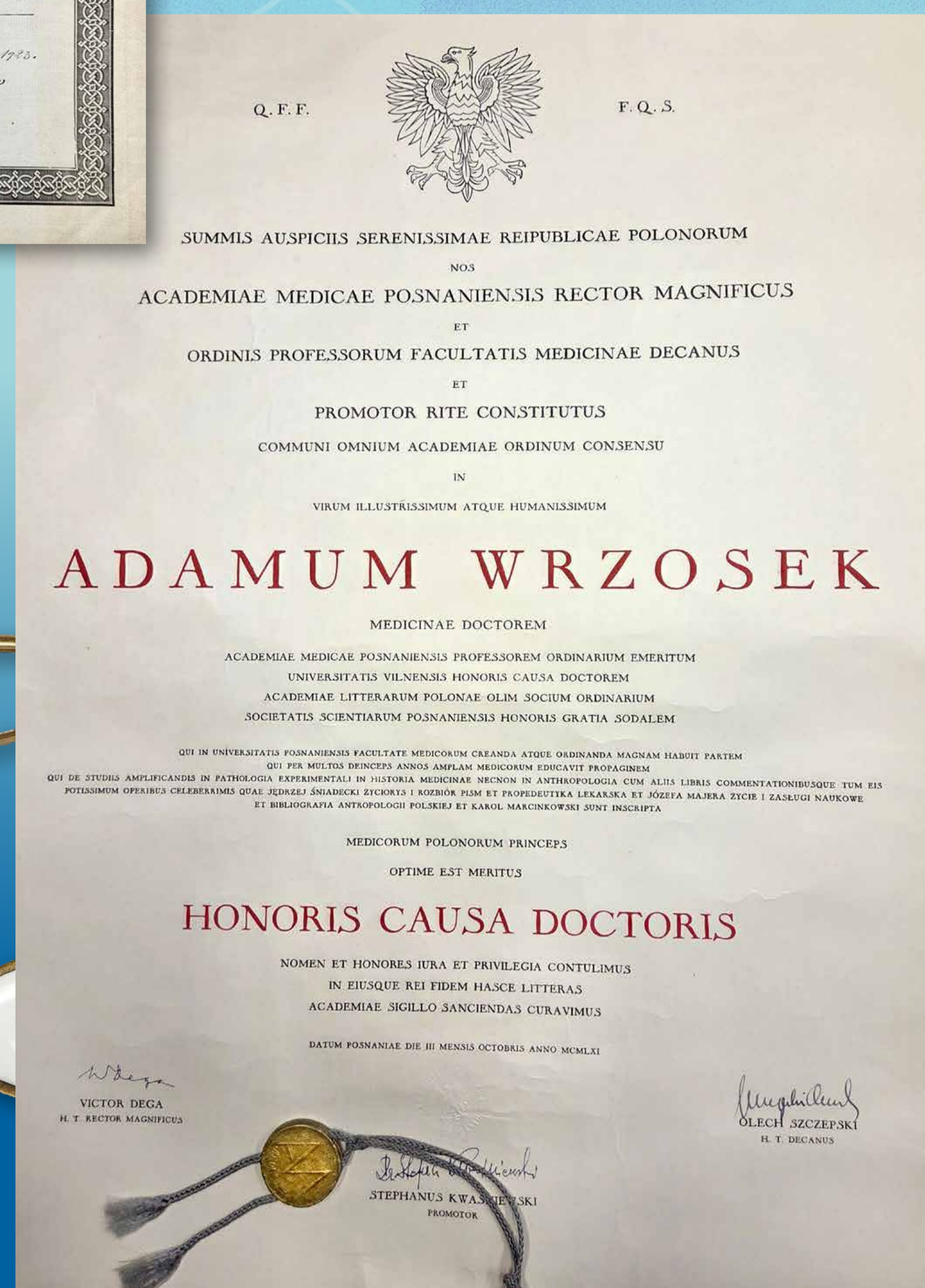
Dyplom francuskiego orderu Officier d'Académie

Dyplom członka honorowego Koła Medyków Studentów UP

Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski

Dyplom doktora honoris causa UJ

Był redaktorem i autorem haseł *Polskiego Słownika Biograficznego*, członkiem Komisji Antropologicznej Komitetu Nauk Ścisłych i Stosowanych przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Komitetu Antropologicznego Polskiej Akademii Nauk. Posiadał członkostwo honorowe: Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego, Akademii Nauk Lekarskich, Akademii Umiejętności, Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Polskiego Towarzystwa Antropologicznego i Polskiego Towarzystwa Miłośników Historii Medycyny.

Z licznych otrzymanych odznaczeń i medali najbardziej cenił francuski order Officier d'Académie oraz Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (1923), a także przyznane w dwudziestoleciu międzywojennym medale (brązowy i srebrny) za długoletnią służbę państwową. Trzy uczelnie: Uniwersytet Wileński (1929), Akademia Medyczna w Poznaniu (1961) i Uniwersytet Jagielloński (1964), nadały mu tytuł doktora honoris causa.

Nadanie mi doktora honoris causa jest dla mnie najwyższą i najmiłą nagrodą. Wszelkimi moimi dobrami chcę stawić nauce polskiej, przez lat przeszło siedemdziesiąt.

Brudnopis listu Adama Wrzosek z podziękowaniami za nadanie tytułu doktora honoris causa UJ

Prof. dr. A. Wrzosek.

Wybrane medale otrzymane przez Wrzosek

Dyplomy Cesarskiego Towarzystwa Lekarskiego Wileńskiego

Dyplom członka tytularnego Międzynarodowego Instytutu Antropologicznego

